

Tvůrčí život

ČASOPIS ČESKÝCH UNITÁŘŮ

ročník 6 / 2017

číslo 2

Všem dobrým
přístavům

Jak zakotvit
ve skautingu

Lesní školka

Žena 21. století

Třetí setkání
The International
Women's
Convocation

Obec unitářů
v Teplicích

Niterná radost

Klidný přístav

Dobrý přístav

Eva 21 (pohled do světa žen 21. století)

Milí čtenáři a vážení přátelé,

ráda bych vám představila Evu 21, tedy ženu 21. století. Pánové laskavě odpustí, že jsem jedno z hlavních témat tohoto čísla Tvůrčího života věnovala především něžnému pohlaví. Ale vaše Evy 21 si tuto pozornost opravdu zaslouží. Zaměřila jsem se na odhalení ženství, éterické síly a vnitřní energie v dialogu s ženami – Evami, které mají každá svoji osobitou tvář.

Jak vypadá? Je krásná, opravdu. Pojdte se s nimi se všemi seznámit.

Další stránky jsou věnované dobrým přístavům, protože na tom, kde člověk zakotví, velmi záleží. I když se jedná pouze o kratičká zastavení a my se rozhodneme plout životem dál, dobrý přístav, přívětivá náruč a společenství lidí, na které se můžeme spolehnout, jsou nesmírně důležité.

Sofia Pavala

OBSAH

1 Editorial

3 ŽIVÉ TÉMA: DOBRÝ PŘÍSTAV

3 Všem dobrým přístavům! (*Karolina Sofia Pavala*)

5 Náš dobrý přístav – jak zakotvit ve skautingu (*Hana Končická*)

9 V lesním přístavu (*Anna Vosolsobě*)

11 Ferdinandov, přístav koní. Příběh jedné stáje (*Nikola Křavová*)

13 STUDIE, ZAMYŠLENÍ: EVA 21 (POHLED DO SVĚTA ŽEN 21. STOLETÍ)

13 Být tou, kterou jsem, a ne tou, za kterou mě někdo chce mít
(*rozhovor s Marií Haisovou*)

18 Jsem bojovníkem od prvního dne (*rozhovor s Marií Svobodovou*)

21 Kubusota (*Veronika Bellová*)

24 Pohádkový experiment (*Svatava Zenklová*)

26 Kaya, ze všech stran ONA (*rozhovor*)

29 Bílá holubice svobodně letící nad zeleným polem
(*rozhovor s Monikou Slukovou*)

32 Dáma v sedle (*rozhovor s Ivanou Seifertovou*)

34 KALEIDOSKOP

34 International Women's Convocation (*Karolina Sofia Pavala*)

36 ČESKÉ UNITÁŘSKÉ OBCE A SKUPINY

36 Obec unitářů v Teplicích (*rozhovor s duchovním Vlastimilem Krejčím*)

43 UNITÁŘSKÁ AUTORSKÁ TVORBA

43 Niterná radost (*Libuše Herinková*)

46 DĚTSKÉ STRÁNKY

46 Klidný přístav (*Milena Hosenseidlová*)

Všem dobrým přístavům!

Karolina Sofia Pavala

SOS VŠEM DOBRÝM PŘÍSTAVŮM!

Situace POST: Naše loď se ocitla na rozbouřeném moři. Zápas o holou existenci je asi jediné, co nám v tuto chvíli zbývá. Prožíváme epochu zlomu, dobu POST. Protože svět kolem nás dospěl a zestárl, vše stárne rychleji a rychleji. I čas je tak nějak kratší, než byl. Pravda začala nosit silnější dioptrie a na jednom oku se jí začal projevovat šedý zákal. Tento problém lze naštěstí řešit operací a na zákrok ještě není pozdě.

Mluvíme o době POST-pravdivé, což je pouze nový termín pro vyjádření toho, že jsme zoufale neschopni odlišovat pravdu od lži, tedy už neumíme, jak to pojmenoval Ježíš, oddělovat zrna od plev. Dnes není důležité, zda žijeme v pravdě či nikoliv... Zahalujeme se do šatu zdání, klamů a sebeklamů, pečlivě vyžehleného obleku iluzí, aniž si vlastně uvědomujeme, že v pravdě jsme nazí. Na prvním místě je kritika a argument, čím silnějšího slova použijeme, tím více sluchu je nám popřáno. Tím déle je nám také aplau-

dováno. Protože důležité není zúčastnit se, ale vyhrát. Zvítězit nad druhým člověkem, i za tu cenu, že prohrajeme sami sebe.

Vidíte to? Ne? No jistě! Samozřejmě že ne, když si pravda často zapomíná brýle na nočním stolku. Chudák mistr Jan, bylo by mu nás líto. Jeho poselství: „*Proto, věrný křesťane, hledej pravdu, slyš pravdu, uč se pravdě, miluj pravdu, mluv pravdu, drž pravdu, braň pravdu až do smrti, neboť pravda tě vysvobodí od hříchu, od ďábla, od smrti duše a konečně od smrti věčné, kterou je věčné odloučení od boží milosti,*“ zůstává uvězněno a zarovnáno kdesi v zapomenutém antikvariátu pod hromadou knih a stránky požírá plíseň a lepkavý prach.

To, co se děje teď, tedy bouře, vichřice, blesky křižující tmavou oblohu a my jako lidstvo na lodi uprostřed oceánu, má a bude mít takové přesahy a rozměry, jako doposud nikdy v celé historii. Ráhnová praská a my se zamotáváme do virtuálních sociálních sítí, tak dokonale, že

Když si pravda zapomene brýle na nočním stolku... (Foto © Kichigin | Imagio.cz | Dreamstime.com.)

by se nám to s rybářskou sítí nikdy takhle nepodařilo.

A jak je to s třemi ctnostmi, Vírou, Nadějí a Láskou? Jsou ještě s námi na *jedné lodi*? Možná právě v tuto kýženou chvíli se nám podaří přijít na to, že je nezbytně nutné vyházet všechny nepotřebné a zbytečné věci, se kterými se plavíme životem, rovnou do moře. Veškeré masky, kostýmy, líčidla a paruky. Skasat plachty, díky kterým jsme pluli s větrem o závod. Neboť jinak se naše loď roztříští o útesy. Stejně jako Ikaros spadl z nebeských výšin, když jeho křídla slepená voskem sežehlo slunce. A pak se celou svojí bytostí snažit uchránit to, co je nejcennější, ačkoliv to s námi nyní cestuje zcela nedůstojně v podpalubí.

Kam směřovat svoji modlitbu, když nebe běsní? Musíme se vrátit k sobě domů, obrátit se dovnitř, do svého nitra, nikoliv ven! Lidé v hrůze před neštěstím volají k nebi, doprošují se o zásah vyšší moci nad svojí hlavou a jsou překvapeni, že nebe neodpovídá. Ale tam odpověď nenajdeme. Cesta domů je cestou poutníka vidoucího. Je to zvláštní cesta, po které se kráčí nesdílitelným způsobem. Je to cesta skrze hlu-

binu našeho já, až na místo, kde se vítr utiší. Kde najednou pocítíme opravdovou plnost. Plnost v tichu, která je hmatatelná. V jejím sebeprojevení se vnější svět i se svou hmotnou přeplněností stane prázdným a pustým.

Největším naším omylem je potřeba někam pospíchat. Vše stihnout a předstihnout. Ale snažit se mít stále před sebou náskok je absurdní. Nikdy se nepředběhneme, vždyť i spěch je jen sebeklam. Ve chvíli největšího spěchu naše nohy utíkají naprázdno, běží ve vzduchu a na místě. Protože jediný okamžik, ve kterém skutečně jsme, je ten, který právě teď prožíváme. To, co nám vlastně chybí, je niterně prožitý čas. Cesta k sobě domů, do nitra svého pokoje, se stává totiž nejlépe a správně užitým časem. Je to nepromarněný čas, současně však neprospěchaný...

Až se bouře uklidní, vysvitne slunce. Dopluje bezpečnou hladinou do svého Dobrého přístavu a v něm zakotvíme. Proto volám SOS všem dobrým přístavům! Přijměte nás lidstvo do svého společenství, slibujeme, že se budeme chovat k sobě navzájem slušně...

**Bezpečná hladina
dobrého přístavu.**

(Foto © Benjaminlion
| Imagio.cz |
Dreamstime.com.)

Náš dobrý přístav – jak zakotvit ve skautingu

Hana Končická

Paní Hanka Končická, vedoucí knihovny Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy a skautská vedoucí, je výrazná dáma s osobitým šarmem a přirozenou autoritou. Skautingu se společně se svým manželem „Pandou“ věnuje snad téměř od nepaměti. Říká se, že skautem se člověk prostě narodí, ale pravdou je, že tím pravým a čestným skautem se člověk stává teprve díky dobrému vedení a osobnímu úsilí. Měla jsem možnost nahlédnout do skutečně pestrobarevné a netradiční skautské kuchyně a poznat, jaké to je pěstovat v dětech úctu k druhému člověku, životu i k nim samým. Hanka i „Panda“ doslova zasvětili práci s dětmi celý svůj život. Velmi si jejich úžasné práce vážím. A jak se žije ve „skautském přístavu“?

Znak skautského střediska Gatagewa (želva).
(Obrazový doprovod k článku pochází z archivu oddílu Gatagewa.)

Opravdu dobrý přístav chápu jako místo, kde se člověk cítí bezpečně a příjemně. Takové místo lze vytvořit pouze s lidmi, kteří ctí a dodržují obecný morální a etický kodex. Kde je ale vzít a nekrást?

V dnešní konzumní společnosti se etická výchova krčí skromně někde v koutku jako okrajová záležitost, ačkoliv je velmi důležitá. Naštěstí jsou ještě sdružení a spolky, kde se s ní děti i dospělí mohou seznámit, a hlavně se přesvědčit, že funguje v praxi.

Jednou z možností je skauting, o kterém chci napsat pár slov, protože jsem jím prošla od dětství, i když ne vždycky byl u nás oficiálně povolen. Sama na sobě mám vyzkoušeno, jak mnoho může dětem, a později i dospělým dát pro život.

Pro členství ve skautském hnutí platí, že členem může být každý bez rozdílu národnosti, náboženského vyznání a rasy. Výhodou skautingu je přesvědčení, že svět může být lepší a záleží na každém člověku, co pro to udělá. Děti jsou ve skautingu k přijetí etického kodexu vedeny pomocí tří principů, skautského zákona, slibu a příkazu a také skautskou výchovnou metodou.

Tři základní principy skautingu jsou povinnost k sobě, povinnost k bližním a povinnost nadřazovat v životě duchovní hodnoty nad hodnoty materiální, kterou pro věřící lze charakterizovat jako povinnost k Bohu.

Obsah skautského zákona nejlépe shrnuje jeho desátý bod, který zní: Skaut je čistý v myšlení, slovech i skutcích. Příkazem skautů a skautek je: Alespoň jeden dobrý skutek denně.

Skautská výchovná metoda je ucelený systém, který se snaží vést mladého člověka na cestě jeho osobního růstu. Tato metoda není jedinečná svými prvky, ale tím, že je kombinuje.

Mezi hlavní prostředky patří:

- respektování mravních hodnot,
- týmová práce v malých skupinách,
- sebevýchova,
- motivace dětí pomocí příběhů,
- pobyt v přírodě,
- učení činností,
- průvodcovská role dospělých,
- služba společnosti,
- prostředí pro nové kamarádké vazby.

Gatagewa na letním táboře.

Další zásadu vyjadřuje heslo „jednou skautem, vždycky skautem“. Neznačená to, že skaut musí být navždy aktivní ve skautském oddíle, ale že kdekoliv je a při všem, co dělá, má na paměti skautské zásady, řídí se jimi a všechno, co dělá, dělá podle svého nejlepšího vědomí a svědomí.

Samozřejmě nikdo není dokonalý a někdy ani životní situace neumožňuje splnit vše do puntíku. Dodržování skautských zásad se nevyžaduje striktně, ale jsou chápány jako cíl, kterého se každý pokouší dosáhnout podle svých sil a možností. O tom, že to nejsou planá slova a skauti berou tyto zásady maximálně vážně, svědčí třeba mnoho skautských obětí protinacistického i protikomunistického odboje.

Skauting je životní styl, který uznává více než padesát milionů lidí na celém světě. Skautovat se nesmí jen v šesti zemích světa, a to v Andoře, Číně, Severní Koreji, Laosu, Barmě a na Kubě. Skautské principy a zásady jsou všem skautům

společné, a proto se na skautských setkáních všichni cítí jako staří dobří známí, i když se setkávají poprvé a nemluví stejným jazykem. Také si vždy ochotně pomohou.

Program skautského oddílu je relativně stejný jako program oddílu turistického, přírodovědného, sportovního... Děti se pravidelně scházejí, vyjíždějí na výlety a tábory, jezdí na vodu, šplhají po skalách, sportují a zkouší spoustu dalších aktivit. To možná může někoho mást, protože neví, co si vlastně pod pojmem skautská činnost představí.

Na keramice je činnost jasná, při tréninku určitého sportu také. Skauting má ale skutečně široký záběr témat a činností. Děti tak mají možnost se se všemi seznámit a často si pak lépe vyberou jednu či dvě, které je opravdu baví.

Mezi zájmovými kroužky a dobrými skautskými oddíly je zásadní rozdíl. Pro ty první jsou jmenované aktivity jejich prioritní a jedinou náplní. Ve skautské výchově jsou však tyto aktivity

Na táboře si samy pereme.

vnímány jako výborný prostředek k tomu, aby se děti seznámily s morálními hodnotami a v co největším měřítku je přijaly za své.

Další věcí, která odlišuje skautský oddíl od kroužků zaměřených na výkon nebo jednu konkrétní činnost, je, že poskytuje prostředí, které je schopné přijmout jakékoliv dítě bez ohledu na jeho šikovnost či fyzickou kondici. Skautský vedoucí se pokusí najít jeho silnou stránku a dá mu možnost v ní vyniknout. Děti ve skautských oddílech jsou vedeny k toleranci k odlišnostem a handicapům.

Základním prostředkem ve skautské výchovné metodě je družinový systém. Pět až sedmičlenné skupiny (družiny) pracují v týmu a společně připravují i realizují program. Družinu vede starší a zkušenější skaut či skautka. Učí se tak odpovědnosti za druhé a podílejí se na vedení svých vrstevníků. Stávají se spolehlivějšími, získávají samostatnost, sebedůvěru a schopnost spolupracovat. Také se tím využívá přirozená touha dětí mít svou partu. Stmelují je společné zážitky a mnohdy vzniknou nerozlučná přátelství na celý život.

Skautská výchova má vést k harmonickému rozvoji osobnosti. Při společné činnosti se děti učí samostatnosti, pomoci ostatním a péči o ně, týmové práci a organizačním dovednostem, což ocení při vstupu do samostatného soukro-

mého i pracovního života. Snaha o dodržování zásady alespoň jednoho dobrého skutku denně je učí, že nejsou na světě jen proto, aby se staraly samy o sebe a své pohodlí. Dobrým skutkem rozumíme nezištnou pomoc z vlastní iniciativy. Nejlépe lze dosáhnout úspěchu v případě, že je výchova v rodině v souladu s výchovou v oddíle. Skautské oddíly se ale také stále častěji stávají „dobrým přístavem“ pro děti z neúplných rodin.

Nebyli bychom lidé, kdyby bylo všechno jen dokonalé a ideální. Také ve skautské činnosti se objevuje mnoho směrů a trendů poplatných dnešní konzumní době, které skauting přibližují spíše k čistě volnočasovým aktivitám, finančním zájmům a vzdalují se jeho původní podstatě. Z toho důvodu dochází k odštěpování menších skupin od té hlavní, protože chtějí dodržovat tradiční hodnoty skautingu. Stejně je to po celém světě a jde zde opravdu o hodnoty, protože programová náplň a její prvky odpovídají plně současnosti.

V České republice je takových skupin několik. Největšími jsou Svaz skautů a skautek České republiky a Skaut – český skauting ABS, jehož součástí je i naše skautské středisko Gatagewa (v jazyce severoamerických indiánů to znamená želva). V minulém roce bylo Gatagewě dvacet pět let. A jak to u nás chodí?

Letní tábor v noci.

Scházíme se v bývalé masně, ale žádné „mrtvolky“ zde nenajdete. Je tu dobrá, sehraná parta kamarádů všeho věku. Začínáme předškoláky a končíme dospělými. V klubovně je živo, skoro pořád je slyšet smích a vždy tu je pohodová atmosféra. Kdo k nám najde cestu, většinou zůstává celé roky.

V týdnu se scházíme na schůzkách v klubovně i venku a většinou si hrajeme a sportujeme. Jeden víkend v měsíci patří výpravě do přírody, kterou nejen poznáváme, ale také se učíme jak v ní žít, abychom ji nepoškozovali a uměli jí pomáhat. Učíme se, jak přežít bez vymožeností civilizace, jak se chovat v krizových situacích nebo jak poskytnout první pomoc.

Indiánská tematika tvoří symbolický rámec naší činnosti. Když zrovna nesportujeme nebo nehrajeme hry, rádi tvoříme z nejrůznějších materiálů, samozřejmě také z kůže a korálků jako praví indiáni. V létě táboříme v tee-pee a známe i spoustu indiánských her.

Změna je život, proto nás letošním rokem provází hra o rytířích. Výpravy nás vedou na hrady a zámky. Od září jsme navštívili Žebrák, Točnick, Libštejn a Okoř. Zdobili jsme vánoční stromek pro zvířátka, absolvovali zimní tábor v Jizerských horách, Velikonoce strávíme v Měsíčním údolí a třítydenní letní tábor v jižních Čechách.

Nezapomínáme ani na pomoc ostatním. Snažíme se o ni v rámci svých možností a schopností. Kromě běžných dobrých skutků jsme například šili panenky pro UNICEF, sbírali pro Charitu české známky nebo pomáhali v lese.

Máme spoustu přátel v zahraničí, se kterými se jednou za čas setkáváme u nich i u nás. Byli jsme na eurocampech v Německu, Itálii, letos v září na workshopu v Laubachu a v roce 2018 se těšíme do Anglie.

Tak to tedy vypadá v našem „dobrém přístavu“.

V lesním přístavu

Anna Vosolsobě

Anna Vosolsobě vystudovala zoologii na Přírodovědecké fakultě Jihočeské univerzity. V současnosti pracuje jako průvodce dětí v lesní třídě mateřské školy Montessori v Jablonci nad Nisou, věnuje se malování a cestování.

Je krátce před osmou hodinou ránní a u marigotek stojících na zahradě na okraji Jablonce nad Nisou je živo. Scházejí se tu totiž děti z lesní mateřské školky. Všichni se pozdraví podáním ruky a přáním dobrého rána, a pak se společně v kruhu, kde se drží za ruce, uvítají ještě básničkou a poví si, co budou přes den dělat. Potom vyrazí do lesa. Skupinka pár dětí a dva dospělí. Každý si nese svůj batůžek, v němž má všechny důležité věci, které budou během dopoledne užitečné. V zimě je program většinou jasný – jde se na blízkou louku sáňkovat, bobovat, stavět iglú, vyšlapá-

vat cestičky nebo se prostě jen válet ve sněhu a užívat si. Na podzim je zase oblíbené sbírání barevného listí, kaštanů, ale třeba i trošku delší výlety na vyhlídku na kopci. Když je na jaře teplo, je prima vytáhnout deku, papíry a pastelky a kreslit si, případně zkoušet kapesním nožikem ořezat větvičku do špičky. Nebo na zahradě sázet semínka různých rostlin, a potom napjatě sledovat, jak rostou, zalévat je, starat se o ně. A když je hodně teplo, přijde vhod blízký potůček, kde se krásně staví hráze z kamenů, ale dají se tu také lovit a zkoumat vodní živočichové.

Během dopoledne přijde na řadu svačinka, to pak každý ze svého batůžku vybalí kousek karimatky na sezení a hlavně něco dobrého, co doma připravili rodiče. Všichni pak společně svačí na nějakém pěkném místě. V zimě i v létě, za sluníčka i za deště (to se pak hodí pláštěnky, také zabalené v batůžkách), vždyť venku se dá něco nového objevovat za každého počasí. Hezky jednoduše, není třeba s sebou nosit hračky, v přírodě se dá přece najít spousta zajímavých klacků, kamenů, šišek...

Blíží se poledne, a je proto čas na návrat k maringotkám. V jedné z nich se totiž obědvá. Každý si sám připraví na stůl dvě nádoby, do kterých dostane oběd, hrneček a lžíci. A po obědě samozřejmě následuje odpočinek. K tomu je zde druhá maringotka, která má uvnitř dvě velké palandy a hlavně hromadu spacáků. Když jsou všichni zalezlí ve svých spacácích, přijde na řadu pohádka, a pak spánek. Ten je potřeba, pobyt na čerstvém vzduchu pořádně unaví. Kdo už se probudil, může si kreslit, vyrábět, hrát si na zahradě, nezapomíná se ani na další svačinku. Blíží se čtvrtá hodina odpolední a den v lesní školce pomalu končí. Už jen rozloučení podáním ruky.

Jaké můžou být rozdíly, snad i výhody toho všeho oproti klasické školce? Vymyslet se jich dá hned několik. Zaprvé, děti se už od mala

učí samostatnosti, učí se samy o sebe postarat. Vybalit a zabalit si batůžek, navléci si na promrzlé ruce rukavice, přeskóčit potok, to všechno jsou na první pohled jednoduché věci, ne už tak, pokud jsou vám tři roky. I když se ta která věc možná na začátku neobejde bez trochy vztekání a námahy, časem se stane pro děti samozřejmostí.

Zadruhé, děti vyrůstají v těsném spojení s přírodou, a tím si k ní budují kladný vztah. Jednak aktivním poznáváním, pozorováním ptáků na krmítku, srnek na louce či rostlin u potoka, ale i pouhým pobytem venku a vnímáním svého okolí, učením se ohleduplnosti ke všemu živému. Pro děti se pak stane naprosto přirozené, že větve stromů se zbytečně neulamují nebo že před deštěm se mohou schovat v hustém lese.

S tím souvisí další důležitá skutečnost. Děti poznávají, že ke šťastně prožitému dni je často potřeba jen málo věcí. Vše, co potřebují, je možné sbalit do batůžku a čím méně těch věcí bude, tím bude batůžek lehčí a lépe se poneše na zádech. Nemají složité hračky, a přesto si dokážou hrát, zabavit se. Do jisté míry je to protipól konzumního způsobu života.

Snad proto z takových dětí vyrostou lidé všímaví ke svému okolí, kteří se nezaleknou řešení žádných problémů, pozorní k ostatním i sami k sobě.

Ferdinandov, přístav koní

Příběh jedné stáje

Nikola Kňavová

My, lidé. Mluvíme spolu, komunikujeme „řečí“, tím se odlišujeme od zvířat. Rozumíme si?

My, lidé. Jsme velmi přecitlivělí na všechny možné nespravedlnosti, zvláště takové, které se nás bezprostředně týkají. Umíme se také vcítit do světa zvířat?

My, lidé. Jsme páni tvorstva? Možná zvládneme oblast techniky, která je zvířatům cizí. A možná se právě tím zase my, LIDÉ, odcizujeme tvorstvu.

Ztratil jsem schopnost základní komunikace, která je velmi jednoduchá. Proudí v naší krvi stejně tak, jako ve všem živém, jen o ní přestáváme vědět, neumíme ji používat.

My, lidé.

Příběh, který vám chci představit, je jedinečný svou opravdovostí. Nebudu líčit srdceryvné historky o tom, jak jedna žena společně s manželem obětovala svůj život koním. Ráda bych představila člověka, který se rozhodl pomoci zvířatům bez šance, právě proto, aby jim tu šanci dal. Šanci na důstojnost živé bytosti. Protože nejen člověku důstojnost života přísluší... To bychom MY LIDÉ měli dobře vědět. Mnozí z nás si například neuvědomují, že živý koníček – mít vlastního koně – neznamená, že ho zaparkuji na balkoně... Kvůli neznalosti a nezodpovědnosti lidí totiž končí mnoho zvířat, nejen koně, na jatkách nebo v útulcích.

Naučit se mluvit, komunikovat s koněm, znamená dát mu příležitost k tomu, aby na základě své základní intuice (která se nám lidem vytratila), předvídal naše přání dřív, než k tomu dáme povel. A především, aby to přání chtěl splnit. Což bez vzájemného vcítění se druhé bytosti a propojení nelze.

Zatímco se toto číslo časopisu Tvůrčí život z podoby elektronické zrodí do podoby živé a hmatatelné, narodí se paní Nikole první syn. Chtěla bych celé její velké rodině popřát z celého srdce: AŤ SE DAŘÍ!!!

Nikča, paní Nikola Kňavová, maminka a máma koní na Ferdinandově a její čistý příběh.

Sofia Pavala

Každý člověk by měl mít v životě nějaký sen. Sen, který se stane jeho cílem. Není důležité, co má být náplní vašeho života. Důležitá je skutečnost, co vše jste ochotni udělat a podstoupit pro to, aby se sny naplnily.

Já jsem se rozhodla vydat cestou porozumění těm, kteří lidem ochotně slouží a ve chvíli, kdy už jim dojdou síly, se stanou nepotřebnými.

Jak to ale vše začalo?

Narodila jsem se na vesnici jako každé obyčejné děvče, obklopená spoustou zvířat. Vychovávána milující maminkou, která byla často v práci, aby nás uživila, a tak jsem hodně času trávila se svými prarodiči. Mým pravým mužským vzorem byl dědeček, který mě vždy vedl k lásce ke zvířatům, a hlavně mi vysvětloval, že zvířata pro nás nejsou jen obživou, ale že jsou našimi přáteli.

Krátce po dovršení čtyř let jsem se jednoho slunného dne vzbudila a vyšla na zahradu, kde stál krásný mohutný chladnokrevný valach. Ptala jsem se dědečka, jak se nám ten kůň dostal na zahradu a proč kouká tak smutně. Bylo mi vysvětleno, že kůň jménem Bobeš sloužil dlouhá léta v lese jako „pracovní kůň“, ale kvůli zanedbané péči se schvátíl a měl být odvezen na jatka. U nás ale dostal druhou šanci a život se mu tím o dva roky prodloužil. Mnoho lidí si řekne, že dva roky není dlouhá doba, ale já tím získala opravdového přítele. Právě Bobeš byl koněm, co mě naučil, že vlastnit koně nemusejí lidé nutně jen pro výdělek nebo jezdeckví. Když nastal čas jeho odvozu, byla jsem přesvědčována, že jede k pánovi, který ho uzdraví, což k mému pozdějšímu údivu byla i pravda. Ovšem s tím rozdílem, že už se neuzdravil.

Čas plynul jako voda, prošla jsem spoustou stájí, veřejných i soukromých, ale všude se jednalo převážně o chov koní pouze pro výdělek. V patnácti letech jsem se rozhodla pořídit si svého vlastního koně. Dědeček dva roky předtím podlehl vážným zdravotním problémům a zemřel. Byla jsem tedy sama na to, abych si zajistila finance, prostory a vše, co bylo pro vlastnictví koně potřeba. Spojit brigády se školou bylo hodně obtížné, ale vždy jsem si řekla, že „děda by to také zvládl“. Když jsem měla připraveno vše potřebné, koupila jsem si pětiletou kobylku, která měla od každého plemene kousek. Díky ní jsem se seznámila se slečnou, která vlastnila tři koně, o které se údajně nemohla starat a nutně sháněla možnost ustájení. Nabídla jsem jí, že si koně může dát k mé kobylce, která alespoň nebude sama. Ovšem to jsem ještě netušila, že se jedná o koně zanedbané, nemocné a značně podvyživené, o které postupem času slečna přestala jevit zájem, a tak zůstali u mě. Jelikož jsem veškerý čas, finance a energii musela věnovat zanedbaným koním, byla jsem nucena prodat mou kobylku. Tito tři koně byli kvůli špatnému stavu a vysokému věku v podstatě neprodejní, ale dala jsem je spolu s veterináři a výživovými poradci co nejvíce do kupy a darovala je jako společníky.

O této „záchranné akci“ se dozvědělo hodně lidí z „koňáckého světa“ a přicházelo více a více telefonátů s prosbami o pomoc nejen koním nemocným, starým, ale později hlavně koním údajně agresivním, nezvladatelným a pro své okolí nebezpečným. Po prosbách o pomoc se objevovalo i více emailů a telefonátů spíše vyděračských, kde nás ujišťovali, že pokud dané zvíře neodvezeme, půjde na jatka...

Dědeček říkával: „Je víc druhů lidí od koní. Jsou tací, kteří se u koní narodí a pokračují v řemesle svých rodičů. Jiní se narodí proto, aby u koní strávili celý život a učili se jim porozumět. Potom jsou tu ještě ti, co si na koňáky hrají, a právě o nich slyšíme nejčastěji.“

V té době jsem tomu moc nerozuměla, ale dnes už chápu.

Pokud chcete, aby vám kůň porozuměl, musíte nejdříve porozumět vy jemu. Stejně jako není možné vyhovět člověku, kterému vůbec nerozumíte a nechápete, co po vás chce. Není

možné zjistit, proč je daný kůň označován za agresivního, když mu nedáme možnost říci, co ho trápí a z čeho má strach. Žádné zvíře se nenarodí zlé, teprve člověk ho naučí být zlým.

Často vzpomínám, jak jsme s dědečkem a Bobešem chodívali na procházky na louky pod lesem u starého statku. Procházeli jsme tudy s plány, že až budu jednou dospělá, budou tu všude ohrady plné zachráněných koní a spolu s dědečkem se o ně budeme starat. Nyní tu jsou ohrady plné zachráněných koní, o které se nestarám s dědečkem, ale mým milovaným a nejdražším manželem, který je mi velkou oporou. Věřím ale, že na nás dědeček dohlíží a pomáhá nám řešit všechny trable, které zde nastanou, ať už s obyvateli vesnice, nebo čímkoliv jiným.

Nikdy se nesnažte hledat chybu ve zvířeti, ale pouze v sobě...

Nyní se u nás nachází sedmnáct koní – sedmnáct různých životů, sedmnáct životních příběhů a hlavně sedmnáct velkých učitelů. Najdete u nás koně, kteří měli být uspani z důvodu nízkého výdělku svých majitelů, kvůli nesplněným nárokům svého jezdce, ale i koně nemocné, nebo pouze nepochopené.

Jako Míša, chladnokrevný valášek, narozený 1998, 155KVH.¹

Míša k nám přišel v roce 2013, byl začerveny, se schvácenými kopyty a jejich rakovinou, navíc silně podvyživený.

Po těžkém boji, kdy se nám jej až na popáté podařilo úspěšně odčervit, jsme začali bleskově řešit stav kopyt a výživu. Jelikož rakovina a schvácení mají opačné léčebné postupy, bylo otázkou, který z problémů řešit dříve. Po řadách antibiotik a přikládání modré skalice a co nejlepšího zafixování kopyta se podařilo zastavit šíření rakoviny a přišlo na řadu schvácení. Další na řadě bylo dávkování krmiva. Podvýživa nám samozřejmě nedovolila nacpat konika co největším množstvím žrádla. Muselo se postupovat velice rozvážně a na základě odborných konzultací přidělovat seno, vitamíny, i ostatní krmivo, aby se Míšovi ještě více neškodilo. Dodnes se Míšovi musí ošetřovat kopyta častěji než ostatním koním, ale to je už jediná známka všech jeho zažehnaných obtíží.

¹ Převzato z <http://www.kone-ferdinandov.cz/nasi-kone/misa/>.

Být tou, kterou jsem, a ne tou, za kterou mě někdo chce mít

Rozhovor s Marií Haisovou

Představitelkou „ženy 21. století“ může zcela určitě být Marie Haisová, MBA, zakladatelka občanského sdružení Agentura GAIA, usilujícího o přátelský vztah k životnímu prostředí a k sobě navzájem – velmi příjemná a svěží dáma, na níž je radost pohledět, kterou život baví, okamžitě vás tím nakazí a je vidět, že v něm nepromarnila ani minutu...

Vymykala jste se stereotypům chování, což bylo částečně dané tím, že jste opustila školní lavice v sedmnácti letech a živila se sama... Vzdělání jste si doplnila později, cesta to byla trnitá...

Narodila jsem se v Klatovech v padesátých letech. Vzdělání jsem si dohledávala a doplňovala ke svým zkušenostem, neexistující teorie jsem si často vytvářela. Dalo by se říci, že ke košatému stromu života jsem dohledávala šedou teorii. Nesnažila jsem se však na šedou teorii onen košatý strom života roubovat, což se často stává lidem, kteří mají možnosti škol-

ního vzdělání. Po ukončení devítiletky jsem začala studovat Střední všeobecně vzdělávací školu ve Stříbře, kde jsem byla všehovšudy měšíc. Jednoho rána jsem šla z internátu do školy, před kterou stála maminka v černých šatech a pravila, že musím ze školy, neboť se budeme muset stěhovat. Otčím se zabil v autě při cestě z montáže, kde uhořel spolu s dalšími třemi lidmi, mé sestře byl jeden rok.

Život to nebyl vůbec jednoduchý....

Přešla jsem na dvouletou ekonomickou školu a poté nastoupila do ČSAD Klatovy, seznámila se se svým budoucím mužem a šedesátý

Marie Haisová při facilitaci projektu, 2006. (Fotografie pocházejí z osobního archivu M. Haisové.)

osmý rok s příchodem okupantů zažila tam. Rok poté jsem namnožila protestní letáky, které byly označeny jako protistátní, byla vyslychána StB a zbavena místa sekretářky v Kozaku Klatovy, kam jsem nastoupila na svou druhou pracovní štaci. Houstnoucí politická atmosféra maloměstských poměrů byla příčinou mého přestěhování do Prahy.

Narodili se vám dva kluci. Mateřství považujete za nejkrásnější dobu svého života?

Určitě. Pozorovat dítě, jak se učí orientovat a pohybovat ve světě, mít radost z jazykových novotvarů, které tvoří, prožívat život jeho prostřednictvím, to je velký zážitek. Když zpětně přemýšlím o rodině z maminy strany – babičce, dědovi, tetách, strýcích – a srovnávám je s jinými lidmi, tak si uvědomuji jejich vysokou úroveň. Vládla u nich přirozená aristokracie chování. Nehádali se, byli veselí, s nadhledem a přirozenou inteligencí prostých lidí. Dnes mi dochází, že tomu tak bylo nejspíš proto, že nehráli přihlouplé mezilidské hry, kterými zaplňují čas městští lidé.

Na své dětství na Klatovsku vzpomínáte ráda a řekla bych, že z něho čerpáte celý život, byla to škola života. Měnila byste se svou babičkou, prababičkou, chtěla byste žít v jejich době?

Dovoluji si upřesnit, že dětství jsem prožila z velké části v Heřmanově Hutí, kam se maminka odstěhovala s otčímem po přechodném pobytu v Plzni u sestry, kde žila tři roky po rozvodu, ke kterému došlo, když mi byly čtyři roky. Zda bych chtěla žít v některé z dob minulých? V žádném případě, myslím si, že dnes dost žehráme, aniž si uvědomíme, že máme teplo, jídlo, žijeme v blahobytu. Uvažte, že lidé ve 20. století prožili dvě světové války! My žijeme v míru, dřív lidé měli strach o přežití, neměli co jíst, klepali se hrůzou o úrodu. My se můžeme věnovat svým zájmům, dělat v podstatě cokoliv, máme svobodu. Když si představím, co všechno musely naše prababičky prožít a přežít, tak mi běhá husí kůže po zádech. Problém dneška je, že se vše zvrhává do zneužívání nadbytku. Jsme v opačné situaci, nemáme starost o to, co jíst, ale co nejíst. V Indii jsem viděla, jak ženy

v mém věku žebrají na ulicích, neboť nemají žádný důchod. Žiji ráda v této zemi a v této době. Česká republika je krásná a díky zeměpisné poloze zde nehrozí žádné velké přírodní katastrofy. Infrastruktura je tady úžasná, vše má lidský rozměr. Jediné, co mi vadí, je přemíra aut v ulicích, zejména v hlavním městě. Já jezdím hromadnou dopravou, dřív jsem jezdila i po městě na kole, dnes se omezují na výlety za hlavní město.

Jak podle vás vypadá žena 21. století? Žena, která chce být dokonalá za každou cenu, v práci, doma, vychovat děti, starat se o manžela. Zkrátka jak z reklamy na vynikající džusy. Lze to vůbec? Řekněme si, že ji společnost k tomu tlačí. Být superženou je zkrátka IN!

Je to výzva, přelomová doba. Na jednu stranu se můžeme vzdělávat, usilovat o posty, na druhou stranu jsou zde velká očekávání ohledně toho, co všechno musíme zvládnout, jak vypadat. Přinejmenším, že to nějak „zmanažerujeme“.

Myslím, že se nám v negativním smyslu vračí, že jsme čím dál emancipovanější a feminizovanější, čehož někteří muži využívají a poletují světem jak motýlci bez jakékoliv zodpovědnosti... Za živitele rodiny bývá stále stereotypně považován muž, ačkoliv drtivá většina samoživitelů jsou ženy. Po svatbě přejímají ženy často manželovo jméno a zkuste po letech najít své spolužačky! Přechylování příjmení nebo slovní spojení mateřská dovolená pro tvrdou práci s malými dětmi vyjadřují symbolikou jazyka jednoznačnou diskriminaci žen v každodenním životě. Dnes se naštěstí používá termín rodičovská, čímž je otevřen prostor pro oba rodiče.

Ekofeminismus, jehož jste představitelkou, nezní zejména pro mužské ucho nijak lahodně, jak byste jej charakterizovala, aniž bychom se i my ženy lekly?

Feminismus je reakcí na patriarchát, společenský systém popsany v nám známé historii (his-story, nikoliv her-story) „ismů“: kolonialismus, katolicismus, nacismus, komunismus, socialismus, kapitalismus, konzumerismus... Definuje potřeby a práva žen, iniciuje jejich hnutí

za svobodu a rovnost, dává ženám právo volit a být voleny, ekonomickou rovnost, právo na vzdělání, požadavek na spravedlivou výchovu. Kritizuje konzumní nároky na ženskou krásu, mládí a štíhlost, nabádá k ženské solidaritě. Ekofeministická teorie nachází navíc souvislost mezi ženou a přírodou, kdy na ženě se cení – podobně jako na přírodě – panenství, plodnost, štědrost. Obě jsou zneužívané, devastované, přehlížené, pokořované... Existuje prognóza OSN na to, kdy bude docílena rovnost mužů a žen – zkuste to odhadnout.

Tak to netuším...

V roce 2500. Přesto já osobně nejsem pesimistka. Přece jen vidím během posledních let posun. Když měl můj manžel před lety jet s miminkem v kočárku, tak se styděl, bylo to něco neobvyklého, dnes je to normální, tatínci bývají na rodičovské dovolené. Péči o děti poznávají, jak je těžké život vyplatit, starat se o dítě, domácnost. Myslím, že jim po této zkušenosti nebude připadat tak snadné rozhodovat o nenarozeném životě. Dnešní žena má před sebou velkou výzvu, řešit i svoji seberealizaci, přičemž na ni společnost stále tlačí, že zodpovědnost za emoce a vztahy je na ní: jak si to zorganizuje, takové to má...

Dá se říci, že jste si to zorganizovala dobře, neohlížela jste se na ten na či onen režim, jste žena do nepohody...

S dětmi jsem si užívala jejich dětství, byla jsem s nimi doma s malou přestávkou deset let, naplno jsme objevovali svět, cestovali po republice, zajímalo nás všechno možné. Sametovou revoluci jsem prožila v mateřské školce, kde jsem pracovala jako uklízečka do konce listopadu 1989, poté jsem se stala jednou ze tří mluvčích Občanského fóra v mém obvodu, přesto jsem návrh, abych šla do politiky, odmítla. Politiku jsem dělat neuměla, zatímco muž, kterého jsem doporučila, ani vteřinu nezaváhal a byl dlouhá léta hlavní osobou přes privatizaci. Když mě však v téže době kontaktovali z osobního sekretariátu prezidenta republiky, zda bych jim pomohla s korespondencí, tak mi nedělalo problém práci přijmout, neboť administrativu jsem ovládala perfektně. Šlo navíc

o krásnou práci – těch dopisů p. p., na které jsem vymýšlela odpovědi, bylo tolik, že jsem často jezdila do sekretariátu i o víkend, na kole. Plno dopisů přicházelo v angličtině, což byla motivace se tuto řeč rychle naučit. Chodil nás učit sympatický, vtipný učitel, takže mi to šlo jak po másle. V práci mě to však ohromně bavilo jen první rok. Pak jsem začala pociťovat, že mě zde žádný osobní ani profesní růst nečecká, nic nového se nenaučím, budu celoživotní sekretářka, a tak jsem po dvou letech odešla.

Pak se z vás stala aktivistka...

Už začátkem 90. let jsem se obrátila osobním dopisem na prezidenta republiky V. Havla, federálního ministra financí V. Klause a ministra životního prostředí J. Vavrouška s otázkou, zda jsou spokojeni s vývojem země, s jeho výlučně ekonomickým směřováním bez etického a ekologického rámce. Odpověděl mi jen tehdejší ministr Klaus elaborátem na téma sociálního inženýrství. V roce 1993 jsem vyhrála konkurz na místo ředitelky neziskové organizace Zelený kruh, přestože jsem v té době měla své jisté „teplé místočko“ v České pojišťovně, a tím pádem i dilema, jak se rozhodnout, zda ho opustit a jít do nejistoty, ve které se musí „fundraisovat“, tedy žebrať o každou účetní položku. Šla jsem v pojišťovně po chodbě a tvářila se smutně, načež mi kolega řekl: „Nebojte se, lidé vám pomohou.“ Měl pravdu, díky grantu, který mi pomohl napsat holandský kolega, přišla první finanční podpora. Po šesti letech, když jsem instituci opouštěla, měl Zelený kruh celou řadu úspěšně rozběhnutých projektů a programů. Já se stávala postupně ekofeministkou, neboť jsem si uvědomovala, kdo má moc strategického rozhodování a řízení ve společnosti, její leadership.

Aby nezůstalo jen u teorie, tak jsem se rozhodla kandidovat v roce 1996 v domazlickém regionu do Senátu. Skončila jsem s 2,5 % na posledním místě za pěti muži, ale v zahraničí byl tento výsledek hodnocen velmi dobře. Prý kdybych pokračovala, tak bych to někam dotáhla, já jsem ale nechtěla marnit čas politikařením, chtěla jsem dělat prospěšnou práci. Po volební kampani mi byla nabídnuta spolupráce s plzeňským rozhlasem, kde jsem namluvila minuty

ekologie a měla hodinový pořad na toto téma. Ještě v osobním sekretariátu prezidenta jsme s učitelem angličtiny založili Earthlinks Foundation, jejímž cílem bylo probouzet u středoškolské mládeže formou happeningů ekologické myšlení a citění. Jednou z velkých akcí byla oslava Dne Země – 22. dubna. Stala jsem se též členkou the Friendship Force – mezinárodní organizace založené v Atlantě bývalým prezidentem Jamesem Carterem, jejíž ideou je posílení přátelství lidí na celém světě prostřednictvím osobních kontaktů. Díky ní jsem poznala Spojené státy na vlastní kůži i tím, že jsem bydlela v rodinách různých náboženských i politických vyznání.

Díky angličtině jste mohla dále studovat...

Pracovala jsem jako ředitelka, školu jsem však neměla žádnou. Dálkově jsem si kdysi dodělala maturitu, ale to bylo vše. Šla jsem se tedy blíže informovat na možnost studia managementu na britské Sheffield Hallam University, které v Praze organizoval Masarykův ústav vyš-

ších studií sídlící tehdy na Betlémském náměstí. Bylo už po přijímacích zkouškách, nicméně přijal mě profesor David Hawley, zajímavý se o mou motivaci, život, kariéru. Když zjistil, že jsem se ze ženy z domácnosti, uklízečky, sekretářky a asistentky vypracovala na ředitelku nevládní neziskové organizace, tak mě nechal dělat testy z angličtiny. Byly těžké, plavala jsem v gramatice, navíc mi chyběla povinná vysoká škola. Profesor mě přesto přijal, byť po roce, když jsem se chlubila svými mezinárodními úspěchy, přiznal, že přijímací zkoušky jsem tehdy neudělala. Nicméně důvěřoval mým schopnostem.

Jak jste školu zvládla?

Škola byla přínosná i tím, že nepředávala jen vědomosti, ale zároveň i vychovávala. Po prvním roce téměř polovina studentů a studentek odpadla, zůstalo nás jen patnáct mužů a dvě ženy. Mezi mužskými manažerskými suverény nebylo jednoduché se prosadit, nicméně profesoři tlumili jejich agresivitu, povzbuzovali, učili jak analytickému myšlení, tak syntéze, schopnosti dávat věci a události do souvislostí. Školu

Marie Haisová
se svými dvěma syny.

jsem končila v roce 1998 dizertací na téma *Sustainable Way of Life and the Feminine Approach*. To, co považuji za největší přínos (vedle schopnosti zapojovat obě mozkové hemisféry), je pravidelný „úklid“ v hlavě – ovládání myšlenek a pocitů. Podobně jako domácnost i organizace potřebuje základní funkční systém a pořádek.

Na jaře 1997 jste založila Agenturu GAIA...

S Adélou Purschovou jsme založily toto občanské sdružení, jehož název se dá vysvětlit jako služba Zemi. Do Agentury GAIA jsem převzela ze Zeleného kruhu praktické programy Zeleň je život, Ženy a životní prostředí, Alternativy ke konzumnímu způsobu života a Vzdělávání – sjednocené vizí zlepšené mezilidské komunikace. Realizovali jsme celou řadu projektů. Za všechny zmíním projekt *Znáte svůj prostor?*, jehož ideou byla rekonstrukce vnitrobloku v Radhoštské ulici v Praze na základě rozhodnutí lidí, kteří v něm žijí. Projekt získal cenu ministra životního prostředí, ministra vnitra a cenu Fordovy nadace pro kulturní rozvoj a životní prostředí.

Peníze nebo život?

Byla jsem od začátku kritická k vládnoucí filozofii konzumního kapitalismu, a tak jsme v roce 1998 zorganizovali mezinárodní konferenci a následně vydali sborník na téma Peníze nebo život, nabízející řadu zamyšlení i praktických rad, jak žít méně konzumním, udržitelnějším způsobem života, což se ukazuje být víc než aktuální.

Co považujete za svůj největší úspěch?

Za svůj největší úspěch bych mohla považovat sladění rodinného a pracovního života v té nejhektičtější době, kdy byly děti školou povinné, především však fakt, že práce mi byla zároveň koníčkem, byla užitečná a já jsem měla odvahu jít vlastní cestou často proti proudu, časté opozici a kritice i lidí z nejbližšího okolí. Děti tak mohly těžit z mých myšlenek a činů, vyrostli z nich dva schopní muži, platní občané své vlasti. V práci bylo jedním z úspěchů, že jsem se dokázala vzepřít hlavní vlně privatizace a vedla kampaň za záchranu Domu dětí a mládeže v Praze v Lublaňské 18 i pro nevládní iniciativy, vybudovat zde prostor pro setkávání, ozelenit střechu, zasadit stromy v ulici jako příklad dobré praxe a udělat ze stromů a zeleně téma zásadní důležitosti. Přidanou hodnotou může být i efekt motýlích křídel, kdy mi například na svatbě české dívky Adély její otec děkoval, že se díky mému vlivu našla a realizovala ke spokojenosti své i svého okolí. Díky mé aktivitě se dala dohromady s japonským mladíkem a dnes je na světě česko-japonská holčička. A tak by se dalo pokračovat... V současnosti (jsem osmým rokem v důchodu) se vyžívám v kulturních aktivitách – tanec, housle, zpěv, malování.

Děkuji za rozhovor.

Rozhovor vedla Julie A. Kotrlá-Vaicová.

Jsem bojovníkem od prvního dne

Rozhovor s Marií Svobodovou

Marie Svobodová.
(Fotografie z osobního archivu
M. Svobodové.)

PhDr. Marie Svobodová vede rehabilitační cvičení s prvky jógy, je absolventkou Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze v oboru sociologie a výchova a vzdělávání dospělých, vystudovala obor rehabilitace, absolvovala speciální kurzy kraniosakrální terapie (Kraniosakrální biodynamika, zkráceně kranio, je terapeutická metoda, která celostním a bezpečným přístupem pomáhá našemu tělesnému systému najít cestu k rovnováze – tedy zpět ke zdraví) a akupresury. Jako cvičitelka jógy 2. stupně působí již čtyřicet let. Byla ženou prof. Zdeňka Neubauera, českého filozofa a biologa.

Jedno z témat tohoto čísla našeho časopisu je věnováno „ženě 21. století“. Jak vnímáte věčnou otázku rovnoprávnosti žen a mužů?

Nikdo z nás – a jistě ani nejzarytější feministky – se nedomnívá, že rozvoj vzdělání a demokracie by měl sloužit k tomu, abychom převraceli lidskou přirozenost vzhůru nohama. Stačí, že devastujeme přírodu v nás a kolem nás. Nebo je současný stav přirozeným důsledkem této devastace a přelidnění, a tak se stává zároveň jejich prostředkem? Zde mám na mysli známá fakta, doložená na populační konferenci OSN v Káhiře v roce 1994, že společensky angažované ženy zpravidla přestávají rodit děti. Parodií je, že pak obvykle nemají dostatek času ani zájmu se o ně starat tak, jak by děti potřebovaly. Selhávají ve své přirozené funkci ženy matky.

Nestálo by za to zamyslet se, na čem je založen přirozený vztah muže a ženy – základ existence lidského rodu? Či se, podobně jako hledáme v minulosti přirozené prostředky pro léčení zdravotních neduhů, porozhlédnout i pro tento případ u starých kultur? Z poznatků o akupunktuře (staré možná více jak čtyři tisíce let a dosud tak nosné pro obnovu zdraví, že ji dnes používáme k léčení v nezměněné podobě) zjišťujeme, že to, co vede ke zdraví, je být v souladu s přírodou. Tenkrát, a možná ještě před sto lety, si naši předkové byli dobře vědomi, že jsou součástí přírody. Podobně jako američtí indiáni, od nichž se uchovala moudrost, že to, v čem žijeme, máme propůjčeno od svých dětí; proto se jim o to musíme pečlivě starat a předat v pořádku neponičené. To by se mělo týkat i nás lidí...

Váš příchod na svět byl dost dramatický...

Narodila jsem v září 1938, maminka měla obrovský strach, schylovalo se k válce. Záhy vzala mě – sedmiměsíční miminko – a mého bratra z Jabkenic (můj tatínek byl potomek Bedřicha Smetany) do Prahy. Nedávno jsem měla neuvěřitelný zážitek. Vyzkoušela jsem takovou metodu, která se dnes rozvíjí v rámci nového vodnářského dvoutisíciletí, abychom porozuměli hloubkám, které jsou v nás lidech. Tato metoda mi odkryla těžký prožitek, který mě do určité míry hodně blokoval, a to byl právě tento maminčin strach. Já jsem se v něm vrátila do té chvíle, cítila jsem, že jsem u maminky v bříšku a najednou přišel hrozný strach. Její strach o mě, o nás, o republiku, bála se, aby dojela do porodnice – rodila v Krči. Tam jí řekli, aby nepočítala s tím, že to přežiji. Vážila jsem 1,8 kg, obložili mě teplými lahvemi, tehdy žádná zařízení pro záchranu předčasně narozených dětí neexistovala... Maminka mě nechala hned pokřtít, aby mě ochránila, měla naplánované jiné jméno, ale Marie byla nejmocnější patronka. Maminka mi později říkala, že jsem měla prstíčky jak pavouček... Kupodivu jsem to zvládla, jsem celý život takový bojovník. Přežila jsem to, naštěstí jen s vykloubenou nohou v kyčli. Prošla jsem pak řadou operací, až na stará kolena mám endoprotézu.

To vás jako velice empatického člověka vedlo k lidem, kteří mají nějaké problémy...

Vystudovala jsem sociálně-právní školu, pak jsem chtěla jít na práva, kam mě bohužel nevzali, protože jsem nebyla ve Svazu socialistické mládeže. Myslela jsem tehdy, že mi pomůže Zdeněk Nejedlý, jako příznivec smetanovské rodiny, ale nepomohl. V té souvislosti mne napadla taková vzpomínka: Bedřich Smetana své děti i přátele provázel po lese a říkal: „Slyšíš ty flétny?“ A ukazoval ke korunám stromů. Muselo to být úžasné, mít takový dar od Boha. Hudba provázela celou naši rozvětvenou rodinu, ale milovali jsme ji pasivně. Jen jeden strýc vystudoval hudbu. Stal se pak dirigentem divadla Jiřího Wolkera a rovněž komponoval. Ale jinak nás nikoho toto nadání neobdařilo. Náš prapradědeček to vyčerpал... Ale láska k hudbě v nás zůstala. Vzala jsem si za prvního manžela zvukového mistra Ing. Svo-

vodu, pracoval na Barrandově, původně vystudoval elektrotechniku. Když přišel k nám domů a viděla jsem hrát ty jeho ruce... no tak to byla láska jako trám! Pak jsem se rozvedla, ale jméno jsem si nechala. Víte, Marie Svobodová se mi víc líbí a upřímně řečeno, člověk se za něj v tehdejší době víc schoval.

Pracovala jste na ministerstvu práce a sociálních věcí, čím jste se zabývala?

Různými výzkumy, především problematikou romských dětí v dětských domovech. Pochopila jsem, že ony mají lehčí tělesnou konstituci. Když se narodily, mívaly nižší porodní váhu, a proto je odebírali do kojeneckého ústavu. Sledovali jsme ty rodiny, přišli jsme do jedné, kde měli absolutně čisto. Pak přišly děti ze školy, to byly tak půvabné děti, holčičky s copánky, mašličkami. Nemohli vědět, že přijdeme, bylo to nečekané. Dozvěděli jsme se, že je chtějí vyhodit z bytu, bezdůvodně, jen nějaký člověk chtěl jejich byt. Takže jsme chtěli vědět, jak naši úředníci „úřadují“. Podobné přístupy ke klientům trvají do dneška... Tak jsem viděla odvrácenou tvář sociální práce. Pak jsem nastoupila na pedagogickou fakultu, kde jsme dělali rozsáhlé výzkumy s profesorem Kahodou ohledně sociálního zrání. To byla zajímavá osobnost, nejlepší šéf, jakého jsem kdy poznala.

Dostudovala jste dálkově, pak jste chtěla vytvořit něco jako sportovní klub jógy, což za socialismu nebylo lehké...

Nebylo to jednoduché, stále nás různě vyslyšali. Přesvědčovala jsem tehdejší úředníky, že jóga je cesta pro zdraví, že to není žádné náboženství. Pak jsem se začala angažovat jako cvičitelka, měla jsem štěstí, že na úřadu ČSTV pracovala doktorka Milada Bartoňová, která se zde snažila jógu uplatnit, strávila dva roky v indickém ášramu, velmi moudrá žena, ke které jsem začala chodit na cvičení. Hned jsem se zapojila i jako cvičitelka.

Po čase jsme zjistili, že nás začínají sledovat. Před domem stávalo auto, bylo to nepříjemné, vždyť jsme jenom cvičili... Chtěli vědět, jestli neprovozujeme nějaké náboženství. Opakovaně jsme jim říkali, že je to jen tělovýchovné působení, čemuž nevěřili.

Pak ovšem na ministerstvu došlo k reorganizaci...

Naše oddělení se zabývalo vesničkami SOS a náhradní rodinnou péčí. Bylo to docela zajímavé, já jsem dodělávala závěrečnou práci, která se mojí vedoucí líbila, chválila ji, ale naše oddělení se právě rušilo, tak si mě zavolala a ptala se, co budu dělat. To je vtipné, co? Dostat výpověď z ministerstva práce. Nakonec jsem se dostala do Svazu invalidů, který spadal pod Národní frontu. Tam jsem se začala zabývat lidmi trpícími roztroušenou sklerózou. Jenže práce s takto postiženými lidmi je velice náročná a já jsem se na jaře v roce 1989 sesypala. Dostala jsem za úkol, abych sama připravila celostátní přehlídku zájmové umělecké činnosti, ovšem na které se vždy podílelo nejméně pět lidí. Šlo například o přehlídky lidové umělecké tvořivosti. Předtím mi kolegové slíbili, že do toho půjdou se mnou, pak najednou nebyli... Skončila jsem na psychiatrii, na otevřeném oddělení, kde jsem dostávala pouze prášky na spaní, ale nabrala jsem tam sílu. Lékařka mi tam řekla: „Vy jste nám ukázala, co nese práce s takto postiženými lidmi.“

Poté jste se začala plně zabývat jógou?

Po revoluci jsem učila na jedné škole životního stylu a nyní pracuji na velmi příjemném pracovišti blízko botanické zahrady, používají

se tam další netradiční metody, meditace. Lidé si mohou přijít zmeditovat, zklidnit se. Je tam báječná parta pracovníků. Jsem ráda, že tam mohu docházet, že provádíme takovou skvělou činnost. Také přednáším učitelům na České akademii jógy a na Fakultě tělesné výchovy a sportu. Přednáším cvičitelům, seznamuji je s hlubším obsahem jógy. Má to úspěch. Jóga se šíří po celé zemi a v této době je moc potřebná. Naučí vás dýchat, zkoncentrovat se a je velmi užitečná pro naše zdraví, protože všichni žijeme ve stresových podmínkách. Učím, jak se ozdravit, jak působit na páteř, aby byla stále pružná. Je to krásná práce.

Jste jako správný jogín vegetariánka?

Dvacet let jsem vegetariánka, ale dříve mně strašně moc chutnala čabajka! To je paradox. Strava je samozřejmě důležitá a má neuvěřitelný vliv na náš organismus. Jinak se cvičí, když je tělo uvnitř vyčištěné, svaly, šlachy jsou uvolněné. Tělo občas potřebuje úklid a na to je nejlepší si uvařit čočku s rýží a kouskem másla, což je i dobře stravitelné. Jednou jsem zhřešila, dala jsem si do pročištěného těla kompot a cítila jsem se „zaplácnutá“ až po konečky prstů.

Děkuji za rozhovor.

Rozhovor vedla Julie A. Kotrlá-Vaicová.

Kubusota

Veronika Bellová

Veronika Bellová vystudovala Pražskou pěveckou konzervatoř, obor klasický zpěv. Později se věnovala studiu herectví. V New Yorku navštěvovala herecké kurzy v Gate Gregory Abelse a Film Center, v Londýně poté Academy of Live and Performing Arts, nyní studuje s učiteli Dášou Bláhovou, Bernardem Hillerem a Franciscem Medinou.

Pracovně se rozprostírá mezi herectví, zpěv a jazykově kreativní aktivity. Nejvýraznější role ztvárnila ve filmech *Hannibal – Zrození*, *Kněžna Libuše*, *Kanárek*. V divadle hrála a zpívala například v anglickém zpracování *Sweeney Todd*, *A Christmas Carol* a *A Moment of Silence*. Děti mohou její hlas najít v interaktivních knihách firmy Albi: *Zpívánky 1* nebo *Hravá angličtina*. Jinak se věnuje především interpretaci muzikálových a slovanských lidových písní. Nejdůležitější pro ni je trávit co nejvíce času se svým synem.

Veronika je žena nahého verše, který zpřítomňuje skuliny duše. A ty ožijí, když zaslechneme stékat pramínky našich tužeb ke dnu. Nemá pečlivě zakreslené značky, směry a rozcestníky na mapě svého vesmíru. Odchází za tónem, který se dotkne naší země za miliony a miliony let a rozplyne se v ústech jako pralinka na jazyku. Jen chuť na okamžik zůstane. A ten okamžik zasadí básnířka do náhrdelníku světla jako vzácný drahokam a v tichu, které zůstane, zahlédne sivé a bílé holoubky svého syna Jiříčka za oknem.

Poezie nemá žádné bankovky po kapsách. Dávno je pustila po větru jako třepotavé motýly, lístky uschlého stromu. Jen občas, do tepu živého srdce zacinká drobnými. A pak se stydlivě usměje. Na řasách slunečnice se zatřpytí krůpěje rosy...

Veronika nemá odpovědi napsané ve slovníku nutných slov. Je tvořitelkou vanutí mimo prostor a čas.

Karolina Soňa Pavala

Kde je tvoje Kubusota, Veroniko?

Básně, které jsou součástí mojí básnické sbírky *Kubusota*, vznikly v době, kdy jsem si ještě nevěděla rady ani se svými pocity, ani s tím, jak ke mě promlouvala moudrost vesmíru. Dnes už je to jiné. Mnoho svých pocitů jsem si potvrdila studiem jednotné fyziky u Resonance Science Foundation. Potkala jsem spoustu lidí, kteří vidí svět podobně, a hlavně o něco víc znám sebe a rozumím sama sobě.

Dříve jsem ve chvílích naslouchání a kontemplanace nevěděla přesně, o co se jedná. Přesto mi to připadalo krásné, očišťující a léčivé. Pokud to bylo možné, ony závany porozumění jsem napsala a časem z toho vznikla knížka *Kubusota*. Slovo báseň je však příliš troufalé, nebo naopak nedostačující. Pro mne to byly pocity, prostory, hledání a porozumění, zážitky, které jsem vnímala jako 3D obrazy – a ty jsem zachytila slovy.

Pro toho, kdo má jiné vnímání světa tedy nic neznamenají a mohou mu připadat naivní. Ten,

kdo je jimi osloven, možná ony obrazy někde na své cestě potkal. Nemyslím, že jsou jen moje, jsou to prostě místa na cestě morfogenetického pole našeho světa. Kdo tou krajinou šel, porozuměl.

Někomu se mohou zdát smutné, ale není to zoufalství, není to bolest v čistém slova smyslu. Je to melancholie, která vychází z touhy se spojit a být součástí celku.

Někomu se moje básně mohou zdát jako hloupé zamilované bláboly. Pár lidí si to asi myslelo, a pravděpodobně byli zmateni: O čem tedy byly ty, které vychází i z jiných zážitků? Ano – verše inspirované stavem zamilovanosti byly mé časté téma. Co prožíváme, když se zamilujeme? Chceme někomu patřit, nebo naopak vnímáme, že ani to nestačí, abychom obsáhli celý zážitek stvoření? A když zažíváme opak – takové to hledání sebe nebo někoho nebo případně zklamání někým – je to v základu stejný koncept, jen v protichůdném zážitku.

Opět se jedná o pocit touhy po propojení s celkem – vrátit se tam, odkud přicházíme. A smutek, že jako lidská bytost to vlastně nikdy nemůžeme pojmout, je ve své podstatě povznášející, a proto krásný, protože nás od lidských hranic posouvá dál – tam, kam lid-

ským okem nedohlédneme. Když si ale uvědomíme, že jsme neustále součástí celku, že jsme se nikdy neoddělili, jen jsme se rozhodli vnímat Stvoření jako jeho malá část, abychom Je mohli lépe poznat – pak to není bolest, ale je to krásné a osvobozující...

NĚMÝ ZPĚV

*Tváře až do běla vybledlé mám
Ruce až do nebe vyschnuté
Kolik těch kroků mých povede tam
Kde předtuchy jsou zamknuté?*

*A jak tak život pluje
Tak ať mi slzy tekou
Co na tom, že jsem žena
Vždyť mohla jsem být řekou*

*Co na tom, že jsem němá
Vždyť mohla jsem být kámen
Tak proč mi srdce tiská?
Proč zapomíná na mne?*

*Co na tom, že jsem ženou
Vždyť mohla jsem být mužem
Mohla jsem být ti cizí
A jiným nosit růže*

*Co na tom, že jsem sebou
Vždyť tělo je jen zdáním
Tam uvnitř zpívá vesmír
A tam se také vrátím*

Němý zpěv.

(Autorem fotografií je Miya Špačková. Kolážového efektu fotografií není docíleno v postprodukcí, jedná se o kombinaci technik přímo v momentu procesu pořízení fotografie. Fotografováno na hradě Pirkštejn se svolením majitele Miloše Klikara.)

BUDE NEBUDE

*Až jednou vášeň vyprchá
Štáva v mých tvářích vyschnutá
A touha žít – pryč – bodnutí
Budu jak mihot perutí*

*Budu jak přeletěný sad
Jak myšlenka se pousmát
Jak přeplavaný oceán
Jak stín, co zůstal ve tmě sám*

*Budu anebo vůbec ne
A jestli něco zůstane
Tak místa, kde jsme spolu byli
A letopočty, v nichž jsme žili*

NA KONCI NA ZAČÁTKU

*Na konci melodie
Mám ke všem sympatie
Sklenky od vín v černých dírách
Zlé i dobré zapomínám*

*Na konci lidi pláčou
Když rakev odvázejí
Já ale letím výš a výš
Kam lidským okem nevidíš*

*Na konci atmosféry
Sex ani vášeň není
Srdcím to jinak sluší
Bez těla jsou – jen duši*

*Maminko, přečti pohádku
Svému malému děťátku
A hezky po pořádku
Jsme zase na začátku*

Modrá zahrada.

Svátost.

Pohádkový experiment

Svatava Zenklová

Heidemarie Schwermer. (Foto z: www.welt.de/vermischtes/article2947591/Wie-eine-Frau-13-Jahre-ohne-Geld-leben-kann.html.)

Svatava Zenklová vystudovala jazyky, angličtinu a němčinu, na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Pracuje jako překladatelka a tlumočnice. K jejím koníčkům patří především malování a výtvarná tvorba.

Heidemarie Schwermer pracovala v Dortmundu jako psychoterapeutka, když se v roce 1996 rozhodla změnit svůj život. Rozdala naštěpené peníze a svůj veškerý majetek, dala výpověď z bytu a ze zdravotního pojištění a od té doby žije z výměny.

Když jsem si přečetla tuto krátkou zprávu, myslela jsem, že se jedná o vtip nebo chybu tisku. Ale četla jsem dál a postupně pochopila, že tato paní je skutečná osoba, která dokáže žít bez peněz velice kvalitní život založený na pomoci lidem a že v podstatě dostává odměnu v naturáliích. Zaujalo mě to natolik, že jsem si sehnala její knihu *Sterntalský experiment*, kterou o svém životě napsala, a celou ji přečetla. Sehnat knihu bylo těžké, neboť je úplně rozebraná, je to bestseller.

Po přečtení knihy je jasné, že ne každý se může do takového dobrodružství pustit. Heidemarie se na to připravovala téměř celý svůj život a podmínkou byl její hluboký duchovní vývoj a dosažení vysoké duchovní úrovně. Heidemarie se narodila za války (1942) a jako malé dítě zažila situace, kdy rodina měla jídlo jen na jeden den a nevěděli, co budou jíst poté.

Stala se učitelkou, ale toto povolání brzy opustila, protože se přes svou velkou obětavost setkávala s nepochopením a nevděkem. Odjela do Jižní Ameriky, kde cestovala a pracovala. Před cestou jí něco říkalo, že nezůstane sama. A skutečně, její tušení se naplnilo.

Potkala kamarádku, s kterou cestovala. Dostala se až do Chile, kde se seznámila s malířem, umělcem s indiánskou krví. Byli si velmi blízcí, vzali se a měli dvě děti. Enrique je však nedokázal uživit, proto se všichni odstěhovali do Německa. Její muž si ale v Německu nezvykl, ani se neučil německy. Po pěti letech se vrátil do Chile a Heidemarie zůstala s dětmi sama. Cítila se přepracovaná, byla často nemocná a trpěla alergii.

Přestěhovala se s dětmi do domku na malém městě a společně se svými přáteli, hudebníky, malíři a dalšími umělci založila skupinu, která se u ní scházela. Poté se nastěhovala do takzvaného uměleckého domu. Lidé zde žili komunitním způsobem, pořádali společné akce, koncerty, výstavy a kroužky, například keramiky, malby, ručních prací. Cílem Heidemarie zde bylo spojit lidi a napomáhat porozumění. S některými spolubydlícími začala dělat meditační cvičení a začal se jí otvírat duchovní svět. Naučila se spojit se svou duší. Jednoho dne měla sen, že se má přestěhovat do jiného města, kde ji čeká něco důležitého. Přestože byla s životem v uměleckém domě (byla tam čtyři roky) velice spokojená, uposlechla sen a druhého dne se odstěhovala do města, kde nikoho a nic neznala. Hned první den našla byt a brzy začala navštěvovat pedagogickou vysokou školu a studovat obor psychologické poradenství. Stala se psychoterapeutkou.

Nějakou dobu učila negramotné dospělé, což ji přivedlo ještě blíže k lidem a naučilo vážit si i těch s nízkým vzděláním. Kvůli dalšímu studiu se přestěhovala do Dortmundu. Velkoměsto ji šokovalo, hlavně množstvím bezdomovců a žebráků. Chudoba ji nenechávala chladnou. Ve městě cítila, jak jsou lidé osamělí a izolováni. Ona sama mohla poskytovat terapii pouze lidem, kteří měli na zaplacení. Pracovala také s dětmi s poruchami chování.

Stále přitom hledala svůj životní úkol, a proto docházela po dva roky k léčitelce, která ji učila meditovat, pracovat s anděly, nesoudit lidi, milovat je bez rozdílu a být nezávislá na mínění druhých. Léčitelka předpověděla i její budoucí úkol.

Jednoho dne Heidemarie uslyšela v rozhlasu zprávu o výměnném spolku v Kanadě. V jedné vesnici zanikla továrna a lidé zůstali nezaměstnaní. Vzájemně si pak pomáhali výměnným obchodem: „já ti opravím střechu, ty mi pohlídáš dítě“. V naší společnosti je narušena rovnováha mezi dáváním a bráním, a tak Heidemarie v roce 1994 sama založila výměnný spolek a nazvala ho Centrálá Dej a ber.

O svém záměru napsala článek do novin a brzy se jí ozývalo mnoho zájemců. Více lidí však chtělo dávat než brát. Heidemarie ale usilovala o to, aby dávání a brání bylo v rovnováze. Našla místnost, ve které se zájemci a členové spolku mohli zadarmo scházet a vyměňovat si své názory. Hodně lidí mělo samozřejmě i kritické připomínky a neshody. V diskuzích vymýšleli, jak by spolek mohl nejlépe fungovat. Našel se i počítač a počítačový expert, který vymyslel systém a zpracovával data. Peníze v centrále nehrály téměř žádnou roli.

Po asi třech letech fungování spolku měla Heidemarie pocit, že je potřeba dělat pro změnu společnosti něco víc. Ptala se sama sebe: jaký je recept na úspěch nějaké myšlenky? Člověk musí své ideje žít, převést je ve skutek! Někteří členové spolku ji žádali, aby jim hlída-

la byt, domácí mazlíčky, květiny nebo zahradu, zatímco byli na dovolené. Tak přišla na myšlenku: co kdybych bydlela jen v bytech, které bych hlídala? Rozhodla se, že uskuteční experiment a bude žít jeden rok bez peněz. Začala tím, že rozdala nábytek a vybavení svého bytu. Neměla už moc věcí. Pak se také odhlásila ze zdravotního pojištění a byt darovala.

Hlídala prázdné byty, ale jednou nastala situace, že žádný na hlídání nebyl, a tedy ani žádné jídlo. Heidemarie hladověla. Promýšlela, jak to vyřeší, když zazvonil telefon a jeden muž z centrály Dej a ber jí řekl, že ví o pekařství, kterému večer zbývá neprodané pečivo, a potřebují se ho zbavit. Heidemarie se ujala rozdělování přebytečného pečiva potřebným. Členové dělali pro obchod potřebné práce, například renovaci nebo úklid. Stejným způsobem Heidemarie později dostávala zeleninu z bioobchodu. V jejím životě se stávala překvapení, která ona sama nazývá zázraky. Například si pomyslela, že by měla chuť na čokoládu nebo že potřebuje zubní pastu. Čokoláda ležela před ní na ulici a kamarádka jí přinesla pastu, protože měla zrovna jednu navíc. V internetové kavárně mohla používat zdarma e-mail a mobil také dostala. Po prvním roce bez peněz Heidemarie vůbec neměla chuť vrátit se k původnímu životnímu stylu. Cítila se svobodná a nezávislá, a hlavně se setkávala se spoustou nejrůznějších lidí, což jí přinášelo radost a uspokojení.

Centrála Dej a ber fungovala dále bez jejího přičinění. Navazovala kontakty také s jinými výměnnými spolky v Německu. O její experiment byl velký zájem, dělala přednášky a rozhovory s novináři, vystupovala v rozhlasu, cestovala. Problémy a bolesti překonávala vírou, modlitbou a pozitivním myšlením. Knihu *Sterntalský experiment* napsala po čtyřech letech života bez peněz. Píše v ní o mnoha dalších podrobnostech, a především o síle ducha a myšlenky.

Kaya, ze všech stran ONA

Rozhovor

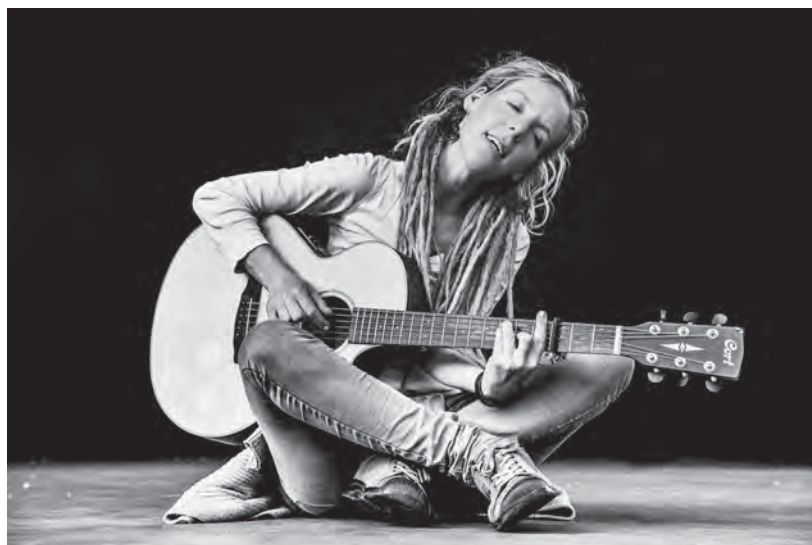
Před dvěma lety jsem ji potkala poprvé, lesní vílu, Kayu. Naše setkání bylo velmi poetické a mohl za to básník Václav Engler, který si na křest své knížky veršů pozval do liberecké Unitarie hudební doprovod. Jemnou, éterickou bytost s úžasnou životní energií. Drobnou osůbku s hlasem, který si bydlí v korunách stromů. A když slétne za námi dolů, naplňuje duše radostí. Byla jsem nadšená, Kayiny texty se doslova dotýkaly podstaty mě samé, jako by se slova vtělila do strun a hrála v tiché upřímné blízkosti symfonii opravdového ženství.

Kaya vystupuje od března 2014. Má za sebou vydání alba *Ze všech stran já* a v současné době pracuje na druhém albu *Protnutí tras*. Někdy koncertuje sama s kytarou, v některých skladbách používá looper. Často ji doprovází Petr Ivan s kontrabasem a příležitostně berlínský harfista Kamil Kaiser. Její křehký vzhled kontrastuje se silným hlasem a poetikou, ze které mrazí.

Kayo, tvé jméno, stejně jako naladění tvých textů obsahuje mnoho dimenzí: v Indonésii znamená bohatá, v sanskrtu temperament a fyzické tělo, v indických jazycích hebku kůži a v jazyce kmene Hopi je to klidné místo, odpuštění, domov domovů, kámen, vrba, moudré dítě, jedna s jemným tělem. V Keni je to posvátný les lidí... To jsem se dozvěděla z tvého profilu na bandzone.cz. Proto zní vcelku jako samozřejmost, že žiješ v Jindřichovicích pod Smrkem. Nomen omen. Jak se stala Karla Salabová písničkářkou Kayou?

Velmi náhle, ale když se ohlédnu zpět, všechno v mém životě k tomu trochu směřovalo. První autorské vystoupení přišlo v osmé

třídě. Zazpívala jsem sama šest svých písniček na školní akademii, vlastně docela klidně a samozřejmě. Zázitek to byl silný, nicméně po celou střední i vysokou školu jsem si skládala do šuplíku, chodila do sboru, ale na kytaru moc nehrála. Když pak moje děti povyroستly, začala jsem zpívat s kamarádem. Odstěhoval se za práci a já jsem si začala myslet, že hudba prostě není moje cesta. Impulz zaznamenat své písně přišel jak blesk z čistého nebe, pár let po tom. Byl to okamžitý spontánní nápad, přišel ke mně bez kontextu a bez varování. Nechtěla jsem vystupovat nebo točit desku, jen zaznamenat pro sebe skladby, abych je nezapomněla. Potřebovala jsem někoho, kdo umí hrát na

kytaru a má techniku pro nahrávání. Zavolala jsem Adamovi Tvrdému, výbornému jazzovému kytaristovi, se kterým jsem v dětství točila písničky k pohádce mého táty. Týden nato jsem byla u Adama doma, pustili jsme se do práce a já si uvědomila, jak málo toho umím. Začala jsem tedy navštěvovat hodiny zpěvu u Lenky Špringlové ve Frýdlantu. S Adamem jsme natočili tři skladby, ale pak měl hodně práce se svou vlastní tvorbou a nahrávání se zastavilo. V té době už mě ale Lenka donutila nosit k ní do hodin kytaru a po půl roce přišla s nápadem, že uděláme recitál. V dubnu 2014 jsem seděla před třiceti lidmi v malé meditační místnosti u přátel na Lemberku s pocitem, že po dlouhé době a možná snad poprvé jsem přesně tam, kde mám být.

Jak vznikalo tvoje první CD, které je nazvané *Ze všech stran já*?

Překotně a nečekaně. Recitálem na Lemberku se rozjel „vlak“, do kterého jsem naskočila a nestačila se divit. Písničky jsem natočila tři týdny nato, v Českém rozhlasu Sever. Zavola-la jsem Janu Seibtovi a za pár dní jela do Ústí. O CD tehdy nebyla ani řeč. To mě pak zas někdo někde, po nějakém koncertě řekl o crowdfundingovém portálu Hithit, přes který jsem za velké podpory rodiny a přátel nakonec vybrala finanční prostředky na vylovování CD.

V současnosti vytváříš svoje druhé hudební CD, jak se bude jmenovat tohle tvé druhé dítě? Navazuješ stylem na první Kayu, nebo se představí jiná Kaya z dosud nepoznané strany?

Druhá deska vzniká na rozdíl od té první, pomalu a rozvážně. Bude se jmenovat *Protnutí tras*. Navazovat... to asi teď nedokážu posoudit. Druhá deska se od první liší hlavně tím, že se točí jako deska. První se s tímto záměrem netočila. Hudební i životní zkušenosti mé písničkáření rozvíjejí, formují a ovlivňují, což se všechno samozřejmě na desce projeví. Co se týče nástrojového obsazení, bude určitě bohatší, na první desce jsem sama s kytarou, na tomto CD mám hosty. Výrazově asi pestřejší a témata zpracovaná v textech se také dost proměnila.

Kaya z dosud nepoznané strany... určitě, každý člověk má své projevené a skryté, v každém momentu projevuje a skrývá něco jiného a ještě něco jiného sobě a něco jiného ostatním. Sama v sobě potkávám pocity, myšlenky, touhy, sny, které ještě neznám, které mě překvapují i šokují, kterým nerozumím. Procházím tím, někdy žasnu a někdy se úplně obyčejně zlobím. Tvorba je proces a záleží na každém z nás, co si z něj vezmeme. Jsem velmi zvědavá, jaké nakonec bude *Protnutí tras* pro mne, pro posluchače...

A teď z jiné strany: Jak se ocitla Kaya v Jindřichovicích pod Smrkem? Já na tebe musím prozradit, že jsi asi historicky nejmladší ředitelka školy... Novopečený diplom ještě neuschl a tys nastoupila ve svých třiaadvaceti letech pedagogickou dráhu hned na té nejvyšší pozici... to musela být asi hodně náročná životní zkušenost?

Náročná a zásadní. V Jindřichovicích jsem se ocitla kvůli zaměstnání. Přihlásila jsem se do konkurzu na ředitelku školy s tím, že nemám co získat, ani ztratit. Rozhodnutí konkurzní komise mě velmi překvapilo, zaskočilo nepřipravenou. Bylo to dynamické kouzelné období, na které ráda vzpomínám.

Jsi hudebnice, pedagožka a maminka Si-meona a Sárý, žena skvělého muže, který tě ve všem podporuje. Rozhodla ses pro domácí vzdělávání svých dětí. Jak dozrála bývalá paní ředitelka k takovému rozhodnutí?

Ano, podporu rodiny mám skutečně velkou, ale i to byl proces. Domácí vzdělávání byl pro mě vždycky takový osobní pedagogický ideál. Takže i když jsem řídila normální základní školu, tento ideál filozofie školy hodně ovlivňoval. I přes učitelskou profesi, kterou jsem několik let vykonávala, jsem se nikdy necítila být pedagožkou nebo učitelkou. Pro mne pozice „já učím“ znamenala spíš „já tlačím“ – někoho do něčeho, protože se to tak má. A v tom mi nikdy nebylo dobře. Po narození mých dětí a zkušenostech s klasickým školstvím to bylo vcelku logické rozhodnutí. Domácí vzdělávání má svá specifika a asi není pro každého, mně přináší radost a věřím, že i mým dětem, proto to děláme.

Kaya. (Foto z osobního archivu K. Salabové.)

Založila jsi společně s jinými maminkami v Jindřichovicích nízkoprahové centrum, jak se vám dilo daří? Neměla jsi potíže s nějakou negativní či striktně konzervativní reakcí okolí?

Nízkoprahový klub vznikl v rámci aktivit neziskové organizace Mantulie, kterou jsem založila s kamarádkou. Narazila jsem na spousty reakcí, od pozitivních až po negativní. Beru to vždycky jako momenty, kterými se v životě asi prostě musí projít. Nízkoprahový klub, který od září provozujeme, je moje srdeční záležitost. Děti k nám přijdou, když se nudí, když hledají kamarády, často i proto, že jim je zima a mají mokré boty. M-klub je pro ně nabídkou, možností a my jsme rády v jejich společnosti.

Žena musí zvládnout hodně rolí na svém jevišti znamenajícím život. Jsi maminkou, manželkou, písničkářkou... ale především ze všech stran a ve všech směrech Kayou. Na co se Kaya teď a právě teď těší?

To je hezká otázka... Teď a teď se těším večer na benecké kyselo. Až ho sním, tak na letní hraní a festivaly. Na chvíle po koncertech a zajímavá setkání. Na klid doma s dětmi, na jejich obrázky a příběhy. Těším se na každé nahrávání ve studiu, hudební spolupráce a na všechna „protnutí tras“ vůbec.

Kayo, děkuju za milé povídání. K beneckému kyselu ti přeji dobrou chuť a ať se ti daří!

Rozhovor vedla Karolina Sofia Pavala.

Bílá holubice svobodně letící nad zeleným polem

Rozhovor s Monikou Slukovou

Drobná žena s tmavými vlasy, která právě sestoupila z obrazu Leonarda da Vinci *Dáma s hranostajem*, taková je Holubička (Monika Sluková). Dáma, která zvláště vystupuje z davu svojí autentičností, kterou našla ve středověku. Nosí středověké šaty, vystudovala textilní školu a z jejich rukou vznikají úžasné historické kostýmy, žije gotikou a není to póza. Tato nedávno vdaná paní žije a tvoří se svým manželem Kocourem (Ladislav Sluka), uměleckým truhlářem a řezbářem, v bývalé hospodě uprostřed vesničky nedaleko Jablonce nad Nisou.

Tvé a Kocourovo životní motto je: Gotika není žádný zapomenutý sloh, gotika je filozofie a životní styl. Jak se žije „goticky“ v 21. století?

Nám se žije dobře. Neřekla bych, že žijeme vyloženě goticky. Bydlíme v secesním domě, který má základy asi ze 17. století. Ale je pravda, že do budoucna bychom rádi bydleli na statku nebo tvrzi. Normální konzumní člověk by nás asi zařadil mezi podivíny s alternativním stylem. Nemáme doma televizi, rádio a dokonce ani hodiny. Nezajímáme se moc o politiku a věci, co hýbou světem, ale nejsme úplně odříznutí. S námi hýbe něco jiného. Máme počítače, to ano, telefony a nějaké ty moderní spotřebiče, ale skoro se ztrácejí mezi knihami, starým nábytkem a spoustou historických drobností, které nám zpřijemňují život i práci. V podstatě to u nás vypadá trochu jako v muzeu.

Monika Sluková.
(Fotografie z osobního archivu M. Slukové.)

Říká se, že šaty dělají člověka. Ty jsi žena, která tvoří středověké dobové šaty a sama je nosí, což hodně vypovídá. Proč jste se s Kocourem zabydleli zrovna v gotice?

Kocoura gotika oslovila už v osmi letech a rozhodl se tomu zasvětit celý život. Mě historie bavila od mala, ale začala mě ještě víc zajímat až v patnácti, s nástupem na uměleckou školu a s příchodem k šermířům. Mám ráda i začátek a konec 19. století a secesi, ale gotika je mi prostě nejbližší, možná svou jednoduchostí a elegancí. A také asi rytířskostí. Těžko se vysvětluje, proč má člověk něco rád. Prostě to má rád.

To máš pravdu. Tvůj manžel je umělecký truhlář a vy dva jste se poprvé uviděli v bitvě. Uchvátila tě na něm právě rytířskost, jeho rytířská statečnost, nebo tě Kocour získal na svoji sbírku látek? On totiž nejenže pracuje se

dřevem a bravurně se ohání mečem, ale směle ti konkuruje i s jehlou a nití. Jeho nový objev je výroba středověkých střapců a třásní. Jak jste se vlastně poznali?

S Kocourem mě seznámila dlouholetá přítelkyně, která si za to vysloužila čestnou úlohu svědkyně na naší svatbě. Dala mi tehdy jeho číslo a chvíli jsme si psali. Při bitvě, kterou zmiňuješ, jsem ho sice viděla, ale jen zdálky, a pak už jsme se tam v davu nenašli. Potkali jsme se až po několika týdnech a všechny souvislosti tak nějak zapadly na své místo. Přesně tak, jak to má být. Získal si mě možná proto, že je sám sebou... Letos už to bude šest let.

Vaše svatba byla velmi netradiční, dovolím si poznamenat, že jsem měla tu čest být vaší oddávající a také hostem. Musím říct, že měla neuvěřitelnou atmosféru, na jednom místě se setkali stejně naladěni lidé, svatba byla velmi kostýmově výpravná... Jak dlouho jste se na ni připravovali?

Začali jsme plánovat asi rok předem, ale intenzivní přípravy probíhaly tak čtyři měsíce. Hodně věcí jsme si zařizovali sami nebo s pomocí kamarádů. Můj hlavní program byla výroba prstýnků a šití kompletních kostýmů pro nás dva, pro moje rodiče a svědkyni. Spoustu naší garderoby jsme také rozpůjčovali hostům, kteří se historii nevěnují, ale chtěli zapadnout do davu šermířů a umělců. Obřad byl nádherně propracovaný a tvoje řeč nás dokonale vystihla, jako bychom se znali roky. Celkově to byla paráda, všichni přiložili ruku k dílu a náležitě si to užili. Až je nám občas smutno, že si to nemůžeme hned zopakovat.

To není problém. Hned se můžeš začít připravovat na bronzovou, stříbrnou a zlatou, milá šlechtično. Kocour má dokonce svůj vlastní erb, na kterém jsou kocouří dráčky. Teď když jste manželé, přijala jsi jeho rodový erb? Ty, emancipovaná žena gotiky?

Kdepak, to je čistě Kocourova značka. Já jsem si ponechala svůj symbol bílé holubice na zeleném poli, který ale moc veřejně nepoužívám. Před lety jsem ho však vyšila Kocourovi na zástavu, což je v tomto případě oboustranná šála či šerpa, kde na jedné straně je Kocourův erb

Monika Sluková s manželem.

na bílém pozadí a na druhé právě holubice na zelené, což je má oblíbená barva. Bylo zvykem, že dáma dala svému rytíři nějakou drobnost ve svých barvách a on ji pak nosil viditelně nejen v bitvě, aby dal najevo, za koho bojuje a komu patří jeho srdce.

Je úžasné a životně důležité vědět, za koho bojuješ a dát to najevo, to je fakt. Tvůj šatník je plný středověké garderoby, kterou sis sama vytvořila. Každé šaty mají svůj vlastní příběh, dovolím si říci i svoji vlastní povahu a charakter. Máš některé, které jsou speciální, ke kterým máš nejbližší vztah? Jsou látky, které se spolu kamarádí a které se vysloveně mezi sebou nenávidí a dát je spolu dohromady je téměř svatokrádež?

Ve své tvorbě se celkově snažím o návrat k původním technologiím a materiálům, i když nezapomínám na dnešní poznatky. Znamená to hlavně používání přírodních materiálů, na gotiku konkrétně len, vlnu a hedvábí. Nešila

bych historické šaty z materiálu, který je na první pohled umělý a pro danou věc se očividně nehodí. Stejně tak bych nekazila například repliku vlněných šatů zdobením umělými materiály, skleněnými kamínky a bižuterií. To už stojí za to dát si trochu víc práce a vyrobit či sehnat si ručně tkané lemy, udělat drobnou výšivku, použít opravdové drahé kameny. Momentálně mám doma asi deset kusů gotických šatů, které se dají povětšinou vzájemně kombinovat. Ale nejvíc mě teď baví úplně jednoduché vínové z měkoučké vlny, na kterých jsem si zkoušela jeden dochovaný stříh z vykopávek. Jsou ohromně pohodlné.

Vy jste si vlastně s Kocourem společný zájem o gotiku vsadili do svého života, a vytvořili tak svůj vlastní svět, ve kterém vám je dobře. Máš pocit, že jsi výstřední žena? Nebo ti vaše gotické ustavování světa připadá „normální“? Narážím na pohledy kolemjdoucích lidí, protože oba jste v davu doslova nepřehlédnutelní... Řeší vás vaše okolí?

Jsem si vědoma své výstřednosti, ale připadá mi normální, protože v tom prostě žiju. Lidi nás samozřejmě řeší, a aby člověk přežil, ať už vyčnívá z davu, nebo ne, musí se naučit neřešit, co o něm soudí druzí. Faktem ale je, že když přijdeme někam, kde nás neznají, vyvolává to vlny otázek. Obvykle zda se koná nějaké divadlo, představení, nebo jestli jsme někde natáčeli. A my většinou odpovídáme, že jen jdeme na výlet.

Výlet, jen tak si svobodně vyletět po zelených polích... a dobrých pastvinách pod modrým nebem... Pokaždé, když se s vámi setkám, vnímám tu nespoutanou sebejistotu osobní vnitřní svobody, ke které se musí dorůst a dozrát. Je možné v tvém životě dohledat okamžik, kdy se z Moniky stala Holubička, nebo Holubička najednou přiletěla a prostě tady byla?

Asi to byla postupná proměna a začala, když jsem nastoupila na střední uměleckou školu. Tamní lidé i kultura mě ovlivnili hodně, co se týká osobního vkusu a odvahy být sama sebou. A každá další cesta mi v tom nějak pomohla. Před časem jsem se zastavila a uvědomila si, že se postupně stávám ženou, jakou jsem už dlouho chtěla být. Takovou, k jakým jsem dřív vzhlížela. To je celkem příjemné zjištění. Je to nekonečný vývoj a náramně mě baví.

Z toho, co teď slyším, mám obrovskou radost, opravdu! Pro vás oba byl minulý rok docela zásadní. Vystavovali jste Kocourův gotický nábytek a tvé dobové šaty doslova na dvoře Karla IV. u příležitosti jeho narozenin. Kde všude jste během toho roku pořádali výstavy?

No, Kocour si před časem řekl, že by chtěl výstavu nebo tři. A jelikož se učíme pracovat se slovy a sny, netrvalo dlouho a bylo to. Výročí sedmi set let od narození Karla IV. nám hrálo do karet. Pár věcí jsme měli v muzeu v tišnovském klášteře, něco v Regionálním muzeu Jílové u Prahy. Ale ta největší spoluúčast byla na výstavě *Koruna na dlani* v Rožmberském paláci přímo na Pražském hradě. Tam měl můj muž čtyřicet kusů gotického nábytku a já dva honosné oděvy.

Pracovat se slovy a sny je záležitost nejenom gotiky. Jaká je Eva 21, tedy žena 21. století pohledem gotické Holubičky?

To je velmi složitá otázka, budu tedy soudit podle žen ze svého okolí, které lépe znám. Přijde mi, že současná žena je probouzející se z dlouhého spánku. Pomalu a postupně nalézající sama sebe, ženskou energii, a objevující, co to vlastně znamená, být Ženou. Je to náročné a zdoluhavé, ale baví mě ten proces sledovat a být jeho součástí.

No ano! Probouzíme se, tak to prostě je. Děkuji ti, ženo s olivovou ratolestí...

Rozhovor vedla Karolina Sofia Pavala.

Dáma v sedle

Rozhovor

s Ivanou Seifertovou

Ivana Seifertová absolvovala Právnickou fakultu UJEP Brno (nyní Masarykova univerzita), má za sebou dvacet sedm let advokátní praxe, čtyři děti, dvě přijaté z dětského domova a její největší záliby jsou: děti, práce, koně. Této ženě s viditelnou autoritou římské bohyně Justice stačí jeden jediný pronikavý pohled a hned ví, koho má před sebou. Já jsem se s ní naštěstí poznala na bezpečné půdě jízdárny za Prahou a jak jinak než v sedle.

Ivano, začnu možná poněkud otřepanou otázkou, jaké „nevyzpytatelné cesty Páně“ tě zavedly z kanceláře Justice až do koňské stáje?

Zvířata mám ráda odjakživa a jezdit na koni bylo moje velké přání. Jako holka jsem strašně záviděla všem filmovým kovbojům, indiánům, rytířům, princeznám, ale také žokejům v Chuchli nebo Pardubicích. Nakonec jsem se ke koním dostala, ale to už mi bylo přes třicet, tedy poměrně dost pozdě. Měla jsem dvě malé děti, za sebou rozvod a vědomí, že třeba úraz si vůbec nemohu dovolit. Větší část rodiny měla pocit, že jsem se definitivně zbláznila a jak se říká, tahám čerta za ocas. Takový pocit ti nepřidá. Ale možná právě ty překážky jsou jedním z důvodů, proč si i po dvaceti pěti letech s koňmi dodnes vážím každé chvíle strávené ve společnosti těchto úžasných, ušlechtilých tvorů.

Jezdíš v bočním sedle jako středověká dáma, jsi dokonce členkou výkonného výboru neziskové organizace Dámy v sedle a organizátorkou jejích různých akcí. Kde všude vás můžeme potkat? Jak jsi se k „honoraci dam v sedle“ dostala? Co bylo u tebe dřív: dámské sedlo, nebo dámy?

K dámskému ježdění jsem se dostala v době, kdy moje kobyłka onemocněla. Bylo jasné, že

Ivana Seifertová.

(Fotografie z osobního archivu I. Seifertové.)

nějakou dobu nepůjde pod sedlo. Uvažovala jsem o náhradním řešení a napadlo mne, že bych se mohla zatím naučit jezdit způsobem našich babiček. Zalovila jsem na internetu a zjistila, že existuje jakési sdružení, které se dámskému ježdění věnuje a dokonce pořádá kurzy. Brzy jsem v tomto sdružení našla spřízněné duše a postupně své pevné místo. Svým způsobem tak vzdávám hold našim babičkám, kterých si nesmírně vážím. Byly to úžasné ženy. Svět před ně stavěl spoustu překážek a ony je překonávaly s lehkostí a ještě dokázaly působit jemně a křehce. Vypořádávaly se s predsudky, prožívaly války a přitom neztrácely nic ze své ženskosti.

Vím přesně, o čem mluvíš. Moje babička a prarabaty byly vychovávány v masarykovském duchu kombinovaném s „francouzskou noblesou“ a všechny tyto drobné ženy disponovaly obrovskou silou osobnosti. Tak mě napadá: je obtížné naučit se jezdit v dámském sedle, když jsi předtím dlouhá léta jezdila ve westernu? Není to jako když přeučuješ leváka na praváka?

No, spíš asi takhle: Jízda v dámském sedle je specifická. Jakmile si ale zvykneš a dodržíš určitá pravidla tohoto způsobu jízdy, stane se příjemná a pohodlná. Nutným předpokladem je dobře padnoucí sedlo a spolehlivý kůň.

Dámy v sedle pořádají i mistrovství české republiky ježdění v dámském sedle. Co musíš všechno umět, abych vyhrála? Kdy se koná letos?

Letošní mistrovství připravujeme už od listopadu loňského roku. Bude to desátý, jubilejní ročník, takže velká sláva. Termín je 30. 6. až 2. 7., místo konání areál Hradištko. Náš spolek se letos stal členem anglické The Side Saddle Association a na naše mistrovství přijedou angličtí rozhodčí. Zkrátka, bude to velké sportovní klání a společenská událost.

A co musíš umět, abys vyhrála? To je snadné: drezurní úlohy, parkurové skákání, zručnost, musíš mít skvělý kostým pro jízdu elegance, perfektní výstroj a upraveného koně, no a musíš – jako každý, kdo chce zvítězit – být jednoduše nejlépeší.

Jak bys charakterizovala Evu 21, ženu 21. století? Ptám se na její prototyp.

Myslím, že prototyp neexistuje, jsou však vlastnosti, které rozhodně pomáhaly a pomáhají ženám i dnes být společensky úspěšné. Stejně tak existují vlastnosti, které vedou k tomu, že okolí před jejich nositelkou bezhlavě prchá. Žena by měla, podle mne, být chytrá, nikoli vychytralá. Sebevědomá, nikoli sebestředná. Cílevědomá, nikoli bezohledná. Vtipná, nikoli obtížná. Přímá, nikoli netaktní. Sexy, nikoli pobízivá. Dalo by se jistě pokračovat.

Vychováváš dnes sama tři děti, se synem Ivanem se denně staráte o koně vaší stáje. Asi je náročné propojit profesní, soukromý a „koníčkovský“ život... Mít vlastního koně je velká zodpovědnost, náročná na čas. V kolik musíš vstávat, abys to stíhala?

Předně nevychovávám sama. S mužem jsme se rozešli, na děti však působíme (vlastně jich bylo pět) oba společně. Jsem přesvědčena, že mužskou autoritu při výchově nelze nahradit. To je však samostatné, velké a velmi aktuální téma. Ale k tvé otázce. Vstáváme v půl šesté a s nejstarším synem jdeme obstarat stáj, která dnes čítá osmnáct koní. Mladší se vypraví do školy, někdy máme dokonce po návratu ze

stáje nachystanou svačinu do práce. Je to celé o organizaci, zodpovědnosti a důvěře.

Naprosto souhlasím, mužskou autoritu nahradit nelze, to je prostý fakt. Na ženu dneška jsou však kladeny někdy až nesmyslné požadavky, být dobrou milenkou, matkou, kuchařkou, pracovní silou a tak dále. Záměrně zdůrazňují: jsou kladeny, protože nelze říci, že nám tyto požadavky vyslovené kladou muži, a ani, že si je na sebe klademe samy. Myslíš si, že rozdělení rolí muž – žena, tak, jak byla společnost dříve zvyklá, je přežitek?

Mým nesmírně oblíbeným zpěvákem nebo spíš poetou byl a je Jaroslav Hutka. V písni *Jihlava* zpívá: „ráj je až po smrti / před smrtí je žití / chcete si stavět ráj / život nežijete“. Myslím, že je to velmi výstižné. Teď je život. Nedokonalý, ohraničený, ale velice krásný. Urputné budování ráje vede poměrně spolehlivě k uštívání se. Jak je komu libo. A to soutěžení s muži... no nevím. Myslím, že pokud žena, díky přemíře svého úsilí, přestane být najednou okolím vnímána jako žena, není šťastná ani s deseti tituly.

Co ti udělalo v poslední době největší radost?

Tak to vůbec nemohu říct. Jsem založením optimistka a prožívám spoustu velkých a nerosrovnatelných radostí. Úspěch v soudním sporu. Vděčnost spokojeného klienta v podobě růže. A něco úplně jiného jsou úspěchy dětí. Třídní schůzka, ze které se neplazím jak spráskaný pes. A potom třeba krásná vyjížďka do přírody. Podzimní slunce, vůně lesa a Hubertovy jízdy. Ale třeba i perfektní hudba, když náhodou zapneš rádio. Pecky Ozzyho Osbourny nebo novoroční *Radetzky March* z Vídně, což? Dalo by se pokračovat na pět stránek.

Ale co mi vždycky udělá skutečně velkou radost, je zjištění, že někde vyhrála spravedlnost. U soudu, při šetření školního průšvihy nebo zachranou týraného zvířete. Prostě spravedlnost. Opak bezpráví. Spravedlnost totiž není velká nebo malá a „neokecá“ se. Spravedlnost buďto je, nebo není.

Rozhovor vedla Karolina Soňa Pavala.

International Women's Convocation

Karolina Sofia Pavala

Ve dnech 16.–19. února letošního roku jsem se za naší NSČU zúčastnila International Women's Convocation, v pořadí již třetího setkání unitářských žen (první proběhlo roku 2009 v Houstonu a druhé v roce 2012 v Marosvásárhely v Transylvánii) zastupujících Austrálii, Bolívii, Českou republiku, Německo, Francii, Maďarsko, Indii, Japonsko, Nový Zéland, Filipíny, Polsko, Rumunsko, Švýcarsko a samozřejmě USA.

Přednášky a tematické pracovní semináře (workshopy) probíhaly v areálu příjemného prostředí školicího centra, které navrhla architektka Julia Morganová, první žena, jež absolvovala inženýrské studium na univerzitě v Berkeley a také vůbec první žena, jíž se podařilo získat v Kalifornii architektonickou licenci. Byla rovněž autorkou řady budov určených pro dívky a ženy, například pro organizaci YWCA nebo Mills College.

Z průběhu konference vyplynulo, že skutečná spravedlnost je podmínkou pro rozvoj společnosti a spokojené, poklidné soužití, odstranění násilí a posílení ekonomické stability.

Pouze tam, kde mají ženy rovnoprávný přístup ke vzdělání, do státní správy a k rozhodovacím pozicím, lze prosazovat lidská práva a úspěšně bojovat s chudobou, která je výstražným vykřičníkem dnešní doby. Jedině mezinárodní partnerství a vytváření pevné sítě globální spolupráce může vytvořit stabilní budoucnost.

Přestože se při prosazování rovnoprávnosti žen podařilo dosáhnout v posledních letech pokroku, máme k dosažení opravdové spravedlnosti a systematickému odbourávání diskriminace žen bohužel ještě velmi daleko. Platový rozdíl je jednou z příčin diskriminace žen, ale také je důsledkem celé řady překážek kladených specificky právě před ženy. Obory, do kterých jsou ženy tlačeny, jsou zároveň podfinancované – například školství, zdravotnictví, sociální péče. Ženy mají v porovnání s muži více než o pětinu nižší platy a jsou mnohem víc ohroženy chudobou. Nerovné odměňování v práci se následně odráží i v nižších důchodových dávkách pro ženy. Ženy též čelí potížím při vstupu do politiky a další skupinou, která je enormně

ohrožena chudobou a sociálním vyloučením, jsou samoživitelky. Ekonomické příležitosti otevřené ženám v rovné spolupráci s muži, jsou základním konceptem, který je nosný. Bariéry musí být odstraněny, aby se mohla uskutečnit změna.

Po skončení konference jsem měla možnost se díky laskavosti rodin z unitářské kongregace v Monterey Peninsula seznámit s místním prostředím a duchovní praxí. Byla jsem velmi překvapena rozmanitostí zaměření a intenzivní důsledností aktivit tohoto unitářského společenství. Zúčastnila jsem se pravidelného nedělního shromáždění a poznala způsob práce s dětmi, seniory i sociálně slabšími a lidmi v tísní. V době, kdy jsem přijížděla, organizovalo vedení obce charitativní akci pro pomoc ženám bez domova. Sama jsem se zúčastnila návštěvy a potravinové sbírky pro bezdomoveckou lokalitu v nedalekém městečku Selinas. Členové i členky sboru v Monterey se také výrazně podíleli na průběhu a organizaci konference, a ačkoliv bylo nepříznivé počasí (větrná kalamita, povodeň), snažili se všem účastníkům pobyt maximálně příjemnit. Navázala jsem i kontakty pro bližší spolupráci, které, jak se domnívám, budou velmi užitečné, jak pro rozvoj obce v Liberci, tak i celou NSČU. Jsem velmi vděčná za možnost získat tyto zkušenosti, protože mno-

hé praktické i teoretické poznatky lze užitečně uplatnit i v našich obcích.

Zeptala jsem se několika účastnic konference, jak by popsaly ženu 21. století, a zde jsou jejich odpovědi:

Tet Gallardo, Filipíny: Ženy v tomto století pohnou světem, když si vybudují dobré vedení...

Szofia Sztranyiczki, Rumunsko: Žena v 21. století je statečná a nezávislá. Věří si a je připravena přijmout každou příležitost, která v životě přijde. Je si dobře vědoma výzev i překážek, kterým jako žena čelí, a postaví se za svá práva s plnou odpovědností.

Elgiva Dora Shullai, severovýchodní Indie: Ženy v 21. století v Indii před sebou mají ještě stále dlouhou cestu, která je určena současnou chudobou, kulturou a tradicemi. Ženy získaly šanci, aby si zajistily spravedlivou budoucnost. Věřím, že je pravý čas chopit se otěží a převzít kontrolu nad svým vlastním životem.

Sharon van Duizend, USA: Současná společnost požaduje po ženách, aby zvládaly mnoho rolí, být ženou, matkou, starat se o dům, zahradu, zvládat dobře svoji profesi, být reprezentativní a připraveny zvládnout všechno na světě. A tím je jim upřen jejich vlastní čas, který by mohly věnovat sobě a vlastnímu niternému prožívání.

Obec unitářů v Teplicích

Rozhovor s duchovním Vlastimilem Krejčím

Jak jsi se, Vlastíku, vlastně dostal k unitářství?

To je jednoduché, přes Petra Samojského, se kterým jsem byl v Plzni na vojně. To je člověk, díky kterému vím, že nějaké unitářství existuje.

To bylo ale relativně dávno, ty nejsi unitář tak dlouho.

Já jsem věděl, že Petr je v Unitarii aktivní, už v 90. letech, ale protože žil jinde než já, tak jsem se tehdy ještě k unitářství blíž nedostal. Pak Petr studoval několik let ve Spojených státech, a když přiletěl, měl na mne vždycky jen chvíli času – takže ani tehdy jsem se k Unitarii víc nepřiblížil. To se částečně zlepšilo po jeho návratu z USA. Petr působil v Praze, víc jsme se setkávali a byl jsem se podívat i na shromáždění.

V roce 2004 jsem začal studovat na denním studiu teologickou fakultu, jenže jsem přitom ještě pracoval a neměl moc času. Ale pak jsem

dostudoval, šli jsme spolu zase „na pivo“ (v té době jsem už nepil...) a on mi navrhl, jestli bych nešel k unitářům.

Kdy to bylo?

Dostudoval jsem v roce 2011, ale oficiálně jsem se zapsal jako člen NSČU myslím v roce 2013. Ještě o něco později jsem pak začal chodit k Petrovi na praxi s úmyslem stát se duchovním. Tehdy se zrovna dost měnil a formoval způsob, jak toto dosáhnout. U mě to bylo jiné než třeba u Sofie, která se stala duchovní přede mnou.

Jak dlouho trvalo, než jsi dospěl k ordinaci a jak ses dostal do Teplic? Protože v průběhu praxe jsi působil nejvíc v POU a částečně v OŠS.

Před ordinací jsem musel být určitou dobu členem. Pak jsem mohl začít absolvovat roční praxi, která ale tehdy nebyla předem přesně specifikovaná. Máš pravdu, že většinou v POU,

Předvánoční setkání v teplické obci (obr. na s. 36–39), prosinec 2016. (Foto KLK.)

ale musel jsem si udělat „kolečko“ v obcích a pro Obec širšího společenství jsem občas působil v Havlíčkově Brodě. Takže to nebylo jen v Praze. A do Teplic už jsem v té době také jezdil. Tehdy tam přestala působit Sofie, neměli duchovního, tak mě tam Petr tak jednou za měsíc posílal. Po ordinaci, kterou jsem měl 15. června 2015, byla teplická obec jediná bez duchovního a já jsem tam navíc už předtím býval, tak jsem v práci pro ně vlastně jen pokračoval.

Věděl jsi ovšem, že Teplice jsou v dost ne-standardní situaci, s předchozí duchovní se obec rozešla dost komplikovaným, nepříjemným způsobem a do výběru nového duchovního se teplickým příliš nechtělo. Pro tebe dost složitý začátek, řekla bych. Měl jsi nějaký plán, jak s touto obcí pracovat?

Za prvé, ukaž mi, která obec je v pohodě (*smích*). Za druhé, plámem jsem se začal zabývat až v okamžiku, kdy bylo schváleno, že tam opravdu budu působit. V momentě, kdy se rozhodlo, že to bude skutečně „má“ obec, vznikl plán. Jednoduchý, který vlastně do dneška plníme. Přesunout sídlo na neutrální půdu a vybudovat programovou nabídku, která přiláká lidi. Ale mezitím bylo třeba ještě vyřešit určitou bipolaritu, která zde byla – dvě skupiny členů, co spolu dost dobře nekomunikovaly. Vyřešilo se to vlastně trochu samospádem, protože Jiří Kloboučník nakonec své členství ukončil a z obce odešel – v průběhu ledna 2016.

To se z dnešního pohledu ukazuje jako zlo-mový okamžik pro další pokračování obce, nicméně bylo to krajní řešení. Snažil ses v obci udržet obě ty názorové skupiny?

To víš velmi dobře sama. Společně s ústředím jsme vyvíjeli velké úsilí, aby se to srovnalo. Já jsem s oběma stranami měl několik rozhovorů, Luděk také, v Praze jsme se všichni sešli a společně jednali dokonce dvakrát. Podle mého názoru jsme vyčerpali všechny možnosti pro narovnání situace. Ale je třeba říct, že už zhruba půl roku předtím, tedy v době, kdy jsem do Teplic po ordinaci nastoupil, Jiří Kloboučník nebyl aktivní. Celá obec byla vlastně úplně mrtvá. Tudíž první, co jsem udělal, bylo, že jsem si domluvil schůzku s Jiřím Kloboučníkem

a chtěl ho vtáhnout zpět do dění v obci. To se stalo, ale pak se během krátké doby vše vyhrlo-tilo a spory se nám nepovedlo přes všechny výše zmiňované snahy řešit.

Zásadní událostí z mého pohledu bylo to, že Sněm NSČU na jaře 2016 odsouhlasil podporu předsedovi Petru Jirglovi a záchraně obce. Pak jsme mohli začít pracovat na věcech nezbytných pro to, aby obec dál fungovala a abychom plnili body, které určil sněm. Svolali jsme valné shromáždění, sestavili a schválili místní správní sbor i další věci navázané na změnu ústavních dokumentů NSČU: statut obce a revizorku. V současné době se teplická obec sbírá k tomu, aby naplno fungovala.

Zmíněné valné shromáždění proběhlo v půlce září 2016. Půl roku tedy aktivně a systematicky pracujete na obnově obce. Dá se říci, je již stabilizovaná?

Tak to tedy říct nemůžu (*smích*).

Dobře, tak se zeptám jinak, můžeš uvést, které z věcí, jež považuješ za zásadní pro zlepšení situace, se už povedly a co je třeba ještě křehké?

Podstatné věci se podle mého názoru povedly: máme nové místo, máme funkční orgány, pravidelné programy, takže zvenku obec běží úpl-

ně standardně jako každý zdravý sbor. Dokonce si myslím, že třeba účast na shromážděních je plně srovnatelná s ostatními malými obcemi. To považuji za výrazný posun a úspěch. Samozřejmě křehká je naše obec v tom, že spousta lidí je v ní nových a procházejí standardním vývojem – to znamená, že jsou nejprve plní entuziazmu, ale pak je začne zajímat zase něco jiného, a tak je účast dost proměnlivá. Dobré je, že se stále objevují další nové dušičky. Jenže zde stále neexistuje nic stabilního. Stabilní je Petr Jirgl jako předseda, David Kozák, Carmela – to (třeba ještě včetně mě, protože jsem oficiálně přestoupil do Teplic) je zdravé jádro. Pro zdravou obec ovšem potřebuješ, aby takovým jádrem bylo alespoň dvanáct lidí, nikoli pět, šest. A my jsme teď právě na těch kritických pěti, šesti. Ale pokud bude vše pokračovat stejným směrem jako poslední půlrok, tak řekneme, že se ono jádro třeba do roka rozroste na zmíněných zhruba dvanáct lidí a v té chvíli má obec mnohem větší šanci přestat úspěšně případné problémy.

Členská základna pravidelně se účastníci programů je pro rozvoj obce jedna ze základních věcí...

...A doplnil bych: základna ochotná podílet se aktivně na dění v obci dobrovolnickou pra-

cí a také ochotná vykonávat nějakou funkci. Protože když toto nebudeme mít, nemůžeme dlouhodobě zdravě fungovat.

S tím naprosto souhlasím. Ale další nezbytnou věcí je podle mého názoru kvalitní obsahačová náplň. V Teplicích nyní už bezproblémově funguje základní linie, tedy pravidelné každotýdenní duchovní shromáždění. Co ale další programy, které jsou svým způsobem spojnicí mezi unitářstvím a širší veřejností? Jaké máte v tomto ohledu cíle a ambice, jaká je současná situace?

Shromáždění je základní páteří života obce, alespoň jak to vidím já jako duchovní. V každotýdenním režimu je máme již víc jak rok, jenže před rokem se stávalo, že na shromáždění třeba nikdo nepřišel... – Zapálil jsem si svíčku a jel jsem zpátky do Prahy. Na to zřejmě narážíš tou bezproblémovostí. V současné době se snažím, aby shromáždění bylo hodně interaktivní. Zkoušíme zařazovat prvky, které by do něj vnesly co nejvíc spirituality. Shromáždění by nemělo být jen o promluvě, protože jsme náboženská společnost, a ne přednáškový klub nebo diskusní kroužek o filozofii.

Můžeš tedy prosím podrobněji popsat, jakým způsobem u vás shromáždění probíhá?

V tuto chvíli považujeme za jeho jádro takový krátký blok, kde nejdřív zpíváme a společně hrajeme v kroužku mantru. Jednoduchou a zapamatovatelnou, aby se lidé co nejlépe propojili na duchovní úrovni a nemuseli se soustředit na text (i když nově příchozí ji samozřejmě čtou, dostanou ji vytištěnou). Poté se ztišíme, máme prostor pro meditaci či modlitbu, podle toho, jak to kdo ze členů vnímá. Potom zase pozvolna z ticha začneme zpívat, v současné době písničku *Běží vlna za vlnou* z Křídlení, což je program Petra Samojského. To je řekněme takový základní liturgický prvek našeho shromáždění. Promluvu míváme zařazenou před něj, považuji ji za přípravu na tuto hlavní část. A samozřejmě máme a obměňujeme i další prvky. Myslím, že aby společenství plnilo svoji roli, mělo by při shromáždění být hodně akcentované sdílení. Proto máme na začátku začleněné takové otevřené sdílení, při němž lidé zapalují svíčky a navzájem si sdělují, co chtějí sdílet. Na konci shromáždění pak svíčky zhasínají a sdílejí už jen jedno slovo, kterým se snaží vystihnout své pocity. Je to taková tečka na konci, jedno slovo. Tak to je hlavní linie našeho duchovního shromáždění.

Ale ptala ses původně na ostatní programy. Unástojsou zejména veřejné přednášky, proč

volíme témata tak, aby oslovila nějaký rozumný (tedy ne úplně malý) počet lidí, a aby v nich zároveň bylo prolnutí s námi. Jako programová novinka pro tento rok mne napadlo pořádání komorních koncertů, dostali jsme na ně také peníze z grantového fondu NSČU. Ty mají mít vlastně úplně stejný efekt. Chystáme se je propagovat hlavně na plakátech ve městě a okolí a uvidíme, jaký bude výsledek.

Můžeš říct konkrétně, jaká je za poslední dobu průměrná návštěvnost na vašich akcích?

Vzhledem k tomu, že stále probíhá rekonstrukce našich prostor, tak první veřejný program (přednáška) proběhl až letos v lednu a s účastí nějakých dvanáct lidí, což není mnoho, ale ani málo. A na shromážděních bývá šest až deset lidí.

Tím jsme se dotkli vašeho nového sídla. Vy jste jedna z mála obcí (v poslední době ještě Liberec), která zažívá jeho budování v podstatě od nuly. Od libereckých děvčat jsem se před časem dozvěděla, že společná práce na zušlechťení jejich shromažďovacích prostor byla výborným tmelícím prvkem. Má to u vás nějaký vliv? Jak to vnímáš: je to komplikace, nebo je to záležitost, která lidi přitáhne, semkne?

Je to obojí. Lidé, kteří k nám přijdou se zájmem o unitářství, mají vesměs tendenci se zapojit do zařizování a zútulňování našich nových místností. Pocit, že se podílejí na něčem novém, že se mohou realizovat, dává spoustě lidí smysl. Toho si cením. Opačná strana téhle mince je, že v nedodělaném prostředí pořád musím řešit nějaké problémy a komplikace, které hodně ztěžují působení obce. Když přijedu do Teplic a v místnosti, kde se má konat shromáždění, je pět stupňů, tak to fakt není legrace. V tomto konkrétním případě prasklo čerpadlo. Snažili jsme se prostory vytopit elektrickými kamny, ale úplně to nefungovalo. Tak to jen pro ilustraci, že to s sebou nese i velká úskalí. Pozitivní na tom negativním je, že je to výborný filtr na lidi – a jsem rád, že zatím nikdo neodpadl!

Jste malá obec, takže můžeš asi intenzivněji využívat osobní vazby s jednotlivými členy, je pro to větší prostor než ve velkém společenství. Pracuješ s tímhle potenciálem? Podílejí se členové nějakým způsobem na tvorbě programů? Rozebíráš s nimi třeba po programech, jak je vnímali, a reaguješ na to?

Odpověď je jednoduchá, je to víceméně tak, jak si popsala: po shromáždění se spolu bavíme, a to nejen o tématu, ale i o organizačních věcech a zpětná vazba od členů je pro mne důležitá. Ale hlavně se scházíme tak půl hodiny až hodinu před shromážděním a i to je prostor pro rozhovory. Malá obec má v tomto opravdu výhodu – když přijdu s nějakým novým schématem, tak velmi rychle vím, co s lidmi dělá, jestli jim vyhovuje, nebo nevyhovuje a proč. Pro mě je důležité hlavně proč. Nejhorší je, když za mnou někdo po shromáždění přijde a řekne, že se mu líbila ta přednáška. Znamená to, že jsem to udělal špatně, protože člověka nemá ani napadnout, že to je přednáška. Shromáždění má pro zúčastněné být v nejlepším případě cesta k jejich spiritualitě. Má mít formu, která je může vést. Musí to být zábavné, atraktivní, dodávat motivaci dál hledat. Pokud tohle lidé ve shromáždění nenacházejí, je něco špatně.

Když jsem u vás v posledním půlroce dvakrát byla, měli jste na shromáždění vždy několik dětí. Pracuješ s nimi při programech?

Ony zatím nechodí pravidelně. Ale do budoucna to plánujeme a máme na to i prostory. V jedné z našich místností bude kancelář, ve druhé shromáždění nebo jiný program a ve třetí děti s někým, kdo se jim bude věnovat. Po programu se spojíme. Ale samozřejmě pokud je rodiče budou chtít vzít na shromáždění, tak vezmou, je to jen možnost – třeba pro ty menší. Nedávno se k nám přidala nová členka, která pracovala ve školce, a s ní určitě počítáme při tvorbě dalších záměrů práce s dětmi.

Teplice měly od začátku své činnosti také hodně blízko k sféře, které by se unitáři podle mého názoru měli věnovat, ale u nás to zatím úplně neplatí, tedy k charitativní práci, práci s hendikepovanými lidmi a podobně. Z grantových žádostí vím, že se k tomu chcete vracet, a jsem za to ráda. Mohl bys k tomu říct něco podrobnějšího?

V tomto směru se opravdu snažím navázat na to, co dřív v teplické obci do určité míry fungovalo. Sám jsem sice zdejší dílnu pro hendikepované v provozu nikdy nezažil, ale její vybavení stále máme. Z toho vznikl nápad vytvořit podobné místo, ale rozšířené o další aktivity, kde by lidé s postižením našli zábavu i pomoc. V současné době to nemáme ještě logisticky vyřešené pro lidi s pohybovým omezením, ale například lidem zrakově nebo mentálně postiženým, zkrátka těm, kteří se mohou pohybovat, už můžeme nabídnout zázemí. Konkrétně se už brzy budou moci účastnit různých druhů rukodělné výroby, což pro ně může znamenat uplatnění, zvýšení sebevědomí, pocit užitečnosti, tedy věci, které jsou prospěšné pro každého, jen tito lidé mají méně příležitostí je zažít.

Těžištěm bude ona dílna, k níž přidáme další aktivity a sebezvojevové činnosti, například masáže nebo shiatsu výcvik. To můžeme nabídnout formou přednášek ale i praktických konzultací konkrétních situací. Spektrum aktivit je vlastně neomezené, jsme schopni jich dost odborně zajistit i díky našim členům. A asi bych měl také říct, proč to vlastně děláme. Je to proto, že v obci máme členy s hendikepem. Kvůli tomu vlastně tvůrčí dílna původně vznikla a nyní v tom jen pokračujeme.

Součástí jednoho z vašich grantových projektů byla i Kavárna potmě, jak ji chcete provozovat?

To má být jen takový doplněk pro ilustraci. Kavárna potmě je projekt, který již několik let funguje třeba v Praze, ale vždy je v provozu jen omezenou dobu, během níž si lidé mohou vyzkoušet, jaké to je navštívit kavárnu, když člověk nevidí. U nás to bude vždy jen jednodenní akce.

Byl bys ochotný už nyní trochu bilancovat a uvést, co se daří nad tvé očekávání a co se třeba zatím ještě nepovedlo?

Upřímně řečeno, asi jsem byl naivní, ale myslel jsem, že nové prostory budeme mít zre-

konstruované už v listopadu 2016. Hrubá fáze rekonstrukce se ale uzavírá až nyní.

Má očekávání naopak překonal personální rozvoj obce. Počítal jsem s tím, že počáteční půlrok bude třeba ve třech aktivních lidech, ale ve skutečnosti máme pravidelnou účast minimálně dvojnásobnou, a to na shromáždění, což dřív nebylo. Měli jsme třeba hodně navštívené přednášky (někdy i čtyřicet lidí), ale na shromáždění nikdo zvenčí nepřišel. Tohle je pro mne hodně radostné.

Můžu se zeptat, co tě na práci pro teplickou obec nejvíc baví? Už jsi řekl, z čeho máš radost, ale tohle může být (a předpokládám, že bude) trochu jiná odpověď.

Fotografie z rekonstrukce nových prostor teplické obce.
(Foto P. Jirgl.)

To, že vidím výsledky. Vše se stále mění, a když jsou naše výsledky pěkně vidět, je to pro mě správný okamžik uvědomit si, že to má smysl.

Nezamrzí tě někdy, že nepůsobíš v zavedené velké, nebo třeba alespoň větší obci?

Působil jsem nějakou dobu v Praze, a tak vím, jak to vypadá v takovéhle obci – je to úplně jiný styl práce. Mně osobně vyhovuje víc ten, který aktuálně probíhá v malém sboru. Zvlášť, když je to společenství právě budované, protože – jak jsi už vlastně zmínila sama – spolu komunikujeme o všem. Když delegujeme úkoly, mám daleko větší přehled o tom, co kdo umí. Osobu X nenechám uklízet, o to požádám třeba Y. X poprosím, aby něco zorganizovala, a Z, aby něco vyrobila. Ve velké obci je to jiné, hůř se tam prosazují změny. My máme opačný problém: změny se prosazují snadno, ale udržet směr je daleko těžší. Určitá rigidita má své výhody, například směr udržíš mnohem lépe. Otočit obrovskou loď někam jinam stojí velké úsilí, ale udržet směr je snadné – ona prostě jede. Kdežto ta malá se mele do všech stran, sice ji rychle otočíš, ale plout v jedinou kurzu je úskalí. Mě na tom baví, že záměr je v malé obci potřeba stále živit, udržovat. Je to seberozvíjející.

Kdybys měl vaši obec nějak stručně charakterizovat – slovem, symbolem vystihnout současný stav:

Mám za to, že pro nás je teď asi nejvíc charakteristická vůle. To si trůfám říct nejen za

sebe, ale i za všechny členy. Dali jsme se do rekonstrukce, pustili se do grantů a dalších věcí. Jsou to výzvy a dává nám to smysl.

A teď budu naopak mluvit víc za sebe: Snažíme se jako obec vytčené úkoly poctivě zvládnout – a já tu vůli k tomu vidím všude kolem. I u nových členů, například i v tom, že chtějí být s námi, ačkoli oni by to takto asi neřekli.

Ještě považuji za důležité doplnit vůli k čemu. Vnímám ji jako vůli být zdravá obec. Navenek i zevnitř. Lidi vědí, co dělají a proč, orientují se v hodnotách, chtějí se prosadit jako společenství. A tohle je zároveň i doplnění tvé jedné předchozí otázky: co mne na tom asi nejvíc přitahuje a baví, je vůle tvořit, vůle k rozvozu.

Chtěl bys na závěr doplnit něco, co jsme nezmínili?

Určitě poděkovat ústředí i obecně unitářům za to, že obec podpořili v době, kdy byla na dně. Bez toho bychom dnes neexistovali. Pro teplickou obec je to zároveň závazek, o němž vím, že ho členové vnímají. Zase se vracíme k té vůli. Lidé si u nás sáhli na dno, uvědomili si, že chtějí pokračovat a od okolí dostali potřebný impuls, že je podpoří. To je hodně důležité říct. Vzpomínám, jak jsem tam před rokem přijel a viděl, jak se tam všechno rozpadá, lidé se mezi sebou hádali a půlroční úsilí je nějak smířit nepřineslo žádný výsledek, naopak, situace odrazovala všechny nově příchozí... To když srovnám s dnešním stavem, je to prostě zázrak.

Rozhovor vedla KLK.

Niterná radost

Libuše Herinková (Obec unitářů v Plzni)

Již rok se chystám napsat tuto úvahu o radosti a přemýšlím, jak začít, jak pokračovat, jak skončit. Jaro 2016 mi konečně ukázalo cestu ve chvíli, kdy jsem šla ve Staré Plzni okolo zahrad orosenou trávou a při každém zastavení pozorovala sluncem ozářenou oblohu. Něco silného mne zvedlo do výše a již si nepamatuji více než písčitou cestu a motýla poletujícího okolo plotu. Po tomto zážitku jsem napsala báseň *Jaro v Čechách 2016*. Touto básní vás všechny zdravím a vítám na naší společné cestě za radostí.

JARO V ČECHÁCH 2016

Slunce září, slunce září,
úsměv kreslí na mé tváři,
obloha a obloha.

V trávě plné třípytných sítí,
pampelišek květy svítí,
zlato-zlatá záplava.

Žlutá – bílá, žlutá – bílá,
vábí včelu, zve motýla.

Dívky sílu barev znají,
v barvách těla ukrývají.

Jaro, jaro, zpívá všem...

svatý Jiří otevírá zem,
vylézají hadi, štíři,
ze skal hnědí netopýři.

Na obloze, vysoko,
prosvítá Boží OKO.

Jaro, abstrakce.

(Foto © Spacedrone808 |
Imagio.cz | Dreamstime.com).

Ano, přiznávám, že chci-li něco hluboko ukrytého ve mně vyjádřit, nevystačím s prózou. Proto musím vysvětlit, proč píši v určité chvíli ve verších.

V básni vnímám přísný řád pojmů a zároveň jakési vlání a jas. Obojí vytváří souzvuk, který zpívá. Cítuji-li si báseň vytvořenou jiným jedincem a oslovila-li mne, cítím spříznění s jeho myšlenkami, s jeho emocemi. Spřízněnost ve jménu pravdy, krásy, a z toho vyplývající radost mne napřimuje a povznáší. Podobný, i když poněkud odlišný prožitek mám, jestliže tvořím báseň já. Tehdy hledám slova k vyjádření určité myšlenky, ale musí to být slova obohacená o metaforu a zvukomalbu, vytvářející krásu, která s jemnou citlivostí zastírá dominanci suchých logických termínů. Zvládnutí racionálních pojmů cestou krásy však není lehké, a proto je tvořivost tak náročná činnost. Vyžaduje myšlenku, jasné oko, sílu, vytrvalost a jakousi niternou potřebu vyjádřit to svoje. K tomu je nezbytná určitá tvrdošíjnost, ale i hravost dítěte.

Moje tvrdošíjnost a hravost mi nedá a já musím předchozí sdělení vypovědět v další básni.

BÁSNÍK A DÍTĚ

Báseň, řád, vlání, harmonie,
verš s veršem, soulad melodie,
rým, odraz hudby nebeských sfér,
radost, hru, krásu, v nitru rozprostřel.

V radostné hře, šťastné, vyrůstá dítě,
hrou říká: „miluji, já miluji Tě“.

Básník a dítě spolu jdou,
tou hravou cestou radostnou;

básník často i lopotnou,
poznal svět, jeho protiklady,
chvilé, kdy nevěděl si rady,
aby již usmířený vzpomínal
na radost, když své verše v nitru psal.

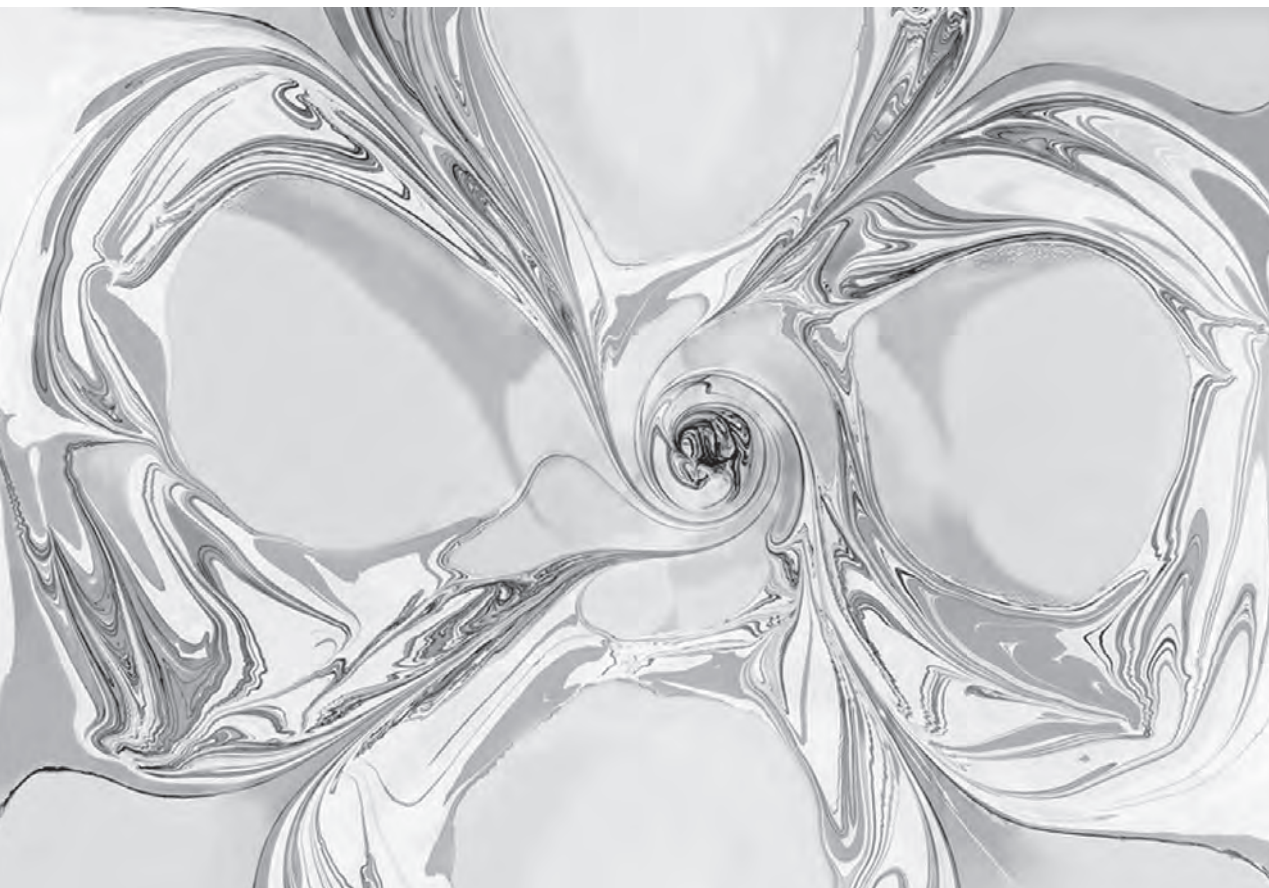
Niterná radost, abstrakce.

(Obr. © Titanchik | Imagio.cz | Dreamstime.com.)

Stěžejní slova posledního dvojverší jsou usmíření a radost. Chtěla jsem tím vyjádřit jejich souvztažnost? Ano, chtěla.

Usmíření je obvykle chápáno jen jako přijetí něčeho, co bylo dříve nepřijatelné, ale přesto je přijato, protože již nic jiného nezbývá.

Usmíření je však nejen přijetí toho, co život přináší, dobrého i zlého, ale i přijetí vlastní osobnosti v její jedinečnosti. To znamená se všemi vlastnostmi pozitivními i negativními, s přednostmi i chybami. Uznávám-li, že jsem jedinečná bytost, nemohu se s nikým srovnávat. Vždy je někdo v něčem lepší, ale i horší než já. Přijímám-li se taková, jaká jsem, mám se ráda a takový postoj zaujímám ke všem živým bytostem. Mám i své životní vzory. Vždy mne mohou vést ke konkrétním cílům a ideálům. Vždy mohu na sobě něco vylepšit, něco změnit. Nakonec však smysl a cíl mého života jsou jen důsledkem mé jedinečnosti a závislé na tom, jak tuto jedinečnost poznávám a rozvíjím. Vždy musím bojovat se svou genetickou vybaveností a vlivy prostředí. To vše jsou nepochybné základy lidského života. Avšak jen na mně závisí, jakým způsobem využiji jejich pozitivní vklad a jak překonám to, co je v něm negativní.

VNĚJŠÍ A VNITŘNÍ RADOST

Zamyslíme-li se nad bohatstvím možností, které do naší jedinečnosti život vložil, musíme žasnout a s pokorou se sklánět před velkolepým tajemstvím života. Již v tomto prožitku je radost, která se zvětšuje a prohlubuje, otevřeme-li svoji mysl do šířky, otevřeme-li okno, kterým je vidět nejen do dálky, ale i do hloubky. Vidění do dálky umožňuje poznat smysly zachytitelný a myšlením pochopený svět, avšak vidění do hloubky nás uvádí k poznání sebe samých. Kořeny této myšlenky sahají do doby antického Řecka a dál, až k egyptským mysteriím. Mystici všech dob tuto myšlenku obohacovali a rosekruciáni vytvořili významný odkaz, který říká: „Poznej sám sebe a poznáš vesmír a Bohy.“

Je štěstím, dokážeme-li otevřít obě okna naší mysli. Jedinec, který otvírá pouze okno do racionálního poznání života a světa, zůstává závislý jen na vnější radosti, která požaduje podnět: pochvalu, dárek, úspěch, bohatství. Vnější, podmíněná radost jistě obohacuje náš život, avšak my, lidské bytosti, máme možnost otevřít i okno do hlubiny našeho nitra, do hlubinné oblasti širšího vědomí, do nevědomí, ve kterém se ukrývá střed naší bytosti. Tam je místo poznání níterné radosti, radosti bez závislosti, radosti, která nepožaduje žádný podnět.

Křesťanská duchovnost se nejvíce přibližuje vystižení tohoto bytostného středu pojmem duše. Rosekruciánská mystika hovoří o vnitřním já. Hlubinná psychologie díky G. Jungovi v knize *Tajemství zlatého květu* bohatě rozebírá fenomén bytostného já.

Naše vnitřní, bytostné já, které G. Jung vysvětluje jako virtuální bod vědomí, je ono místo, které si při meditaci či modlitbě můžeme představit jako zářící, křišťálově bílý bod ve středu naší osobnosti, v blízkosti srdce. V tomto bodě se ego, naše vnější já, zdroj myšlení a vůle, setkává s kosmickým vědomím, a tím se propojuje s nejvyšší vesmírnou silou, kterou nazýváme Bůh. Podaří-li se nám takové setkání uskutečnit, je to opravdový Svátek velké radosti.

SVÁTEK VELKÉ RADOSTI

Jsou chvíle, kdy přicházíš,
však Ty jsi tu stále,
a proto nemůžeš přijít,
ani odejít.

Jen duhové stužky mých imaginací
věncí Tvou utajenou tvář.
Vidím, slyším, cítím Tvé doteky,
Tvé tvoření v kráse a lásce.

V té chvíli trvání „ted“
chci i já zářit krásou
a denně sestupuji
do hlubiny mého nitra
do místa setkání.

Do níterného místa naší osobnosti sestupujeme pomalu, pravidelnou meditací, na kterou musí navázat dobrý činný život s pozitivními myšlenkami. Je to těžká práce s bolestnými zvraty po chvilích radosti. Pouhá meditace není k ničemu, jestliže nedokážeme stav klidu, uvolnění a prožití vnitřní radosti přenést do našeho kontaktu s druhými lidmi. Jestliže projevujeme i nadále vůči bližním kritičnost a verbální agresí, míváme se s opravdovým cílem duchovní cesty. Naše sebevědomé ego, toužící po sebeprosazení a tvrdém hodnocení našich bližních, je dokonce hrdé na svoji sílu, kterou tak rádo navenek projevuje. Vytváří stále nové a nové argumenty proti našemu úsilí usměrnit jeho dominanci a uvést ji v soulad s níternou částí našeho vědomí, která nás napojuje na vědomí kosmické. Nezbyvá než vést s ním rozhovor a vytrvale mu vykládat, že i ono je vesmírného původu, a pak nám samo začne pomáhat na naší cestě. Postupně se začnou objevovat záblesky níterné radosti a zářivého světla častěji a častěji a my zjistíme, že naše vcítění se do druhých je hlubší, netolerance mírnější a cesta práce na uskutečňování nejvyššího duchovního zákona, zákona lásky, nejdůležitější.

Klidný přístav

Milena Hosenseidlová

Dobrý den, milé děti,

Tak už máme jaro v plném proudu. Samy dobře víte, že když zasvítlí sluníčko, má sílu a moc vytáhnout člověka z jeho doupěte pěkně ven. Nedávno jsem byla venku u vody a na skále u břehu objevila kovové zábradlí, udupanou pěšinu, dřevěnou lávku a molo vedoucí do vody. Vedle mola byla velká modrá cedule a na ní bílá kotva. Byla to vlastně dopravní značka, která oznamo-

vala, že to místo je přístav. Jenomže jak byla ještě zima, lodě nejezdily a z celkového ruchu přístavu zde zatím byla jen ta cestička, molo a cedule s kotvou. Přesto ta značka samotná měla moc přenést mě v myšlenkách do jiných přístavů, kde zpívají racci a šplouchají vlnky o lodní boky.

Hned se mi do mysli vloudily představy dalekých cest po moři a dobro-

družství. Přístav je vlastně takový předěl mezi světy. Je tu přístav a svět, co je za ním směrem na souši, a vedle toho je tu přístav a svět, co je za ním směrem za mořem. Někdy svět za vodou není zas až tak odlišný, ale přesto vydat se na moře znamená i vydat se do neznáma.

Na takové cestě do neznáma, když nemáme pevnou půdu pod nohama, musíme dobře sledovat, co se děje. Nemusí se dít vůbec nic zvláštního, ale také se třeba přihodí, že moře bude neklidné, vlny vzedmuté a lodí to bude zmítat jako na houpačce. Někomu se může udělat špatně, začne být nervózní a těší se, až loď dosáhne zase břehu a dorazí do bezpečí, do dalšího přístavu. Ten může mít úplně jinou náladu, nežli přístav, ze kterého se na cestu vyráželo. Pro cestovatele, který do něj dorazil, znamená určitý klid, a to i přesto, že pro jiného cestovatele, který se právě vydává opačným směrem, znamená ono místo vzruch.

Podobnou roli mají v současnosti i letiště. Letiště jsou také takovými přístavy, jen lidé cestující letadly jsou namísto mořeplavců vzduchoplavci. A každý, kdo cestuje letadlem (tedy pluje chvíli vzduchem), také nemá pevnou půdu pod nohama a nejspíše pocituje úlevu, když letadlo bezpečně dosedne na letištní dráhu. Ano, i letiště je svého druhu přístavem, ale to jsem utekla v myšlenkách daleko.

Vrátím se k představě, že se někdo vydává na dalekou cestu, která je třeba nebezpečná a nejspíš i velmi důležitá a znamená pro něj nezbytný krok v životě. Cesta, bez níž by život ani smysl neměl. Cesta, která nicméně může znamenat i určité ohrožení. Je to cesta života, cesta každého prince, který se chystá vysvobodit svoji princeznu. Cesta, která je náročná mnohdy tak, že člověk by ji ve své únavě třeba i rád vzdal. Jistě si umíte představit, že na takové těžké cestě si člověk potřebuje odpočinout. S jakou láskou a nadějí takový poutník přivítá klidný přístav. Zde může konečně trochu polevit ze své ostrážitosti, oddechnout si, najít si klidný kout a možná i nové přátele, se kterými by se pobavil.

Takový klidný přístav se pak může stát jeho novým domovem. Někdo už se na další cestu nevydá a je rád, že doputoval právě sem. Někdo třeba není rád, že doputoval právě sem, ale ze strachu před nebezpečnostvými cestování se rozhodne, že už tu raději zůstane. A někdo jiný s vděkem načerpá potřebné síly pro další etapu svého putování a po odpočinku se vydá dál.

Život každého z nás může být takovým přístavem. Někdo nám do něj vpluje a už v něm zůstane, někdo z něj naopak odchází. Ze zkušenosti vím, že když se správce o svůj přístav stará dobře, tak se do něj všechny lodě rády vrací. Koukám na bílou kotvu a říkám si, že loď určitě zase přijede.

Tvůrčí život / ČASOPIS ČESKÝCH UNITÁŘŮ / Ročník 6, 2017, číslo 2

Vydává:

Náboženská společnost českých unitářů, Karlova 186/8, 110 00 Praha 1, IČ: 00460524
Vychází 6x ročně.

Redakční rada:

PhDr. Jaroslava Dittrichová, Susan Goldberg, Petr Jirgl, ThDr. Karolina Sofia Pavala,
PhDr. Kristýna Ledererová Kolajová, PhDr. Radovan Lovčí, MgA. Miloš Mášik, Ing. Pavel Sedlák

Garant čísla:

Karolina Sofia Pavala.

Grafická úprava a sazba:

Pavel Bosák

Tisk:

Tisk: Nová tiskárna Pelhřimov, s. r. o., Krasíkovická 1787, 393 01 Pelhřimov

Kontakt:

kristyna-ledererova@unitaria.cz

Registrováno pod č. MK ČR E 20775.

ISSN 2339-1107

Za původnost a věcnou správnost příspěvků odpovídají autoři. Obsah příspěvků nemusí souhlasit se stanoviskem vydavatele. Všechna práva k obsahu příspěvků náleží autorům a jakékoli jejich další užívání musí být v souladu s autorským zákonem.

Obrázek na první straně obálky: Eva 21 aneb Žena 21. století © Eva Nejedlová.

Obrázky na třetí straně obálky: Unitářská akademie © Aleš Velich, Vilifoto.

Obrázek na čtvrté straně obálky: Dobrý přístav © Ctrphotos | Imagio.cz | Dreamstime.com.

